

# WESTNISKI

Letnik XIX.

Celovec, petek, 13. november 1964

Štev. 46 (1162)

## Evropski teden boja proti lakoti

Pod okriljem FAO — organizacije Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano — je ta teden v vseh evropskih državah in v Ameriki posvečen boju proti lakoti. Namen tega tedna je v prvi vrsti v tem, da opozori mednarodno javnost na dejstvo, da je v dvajsetem stoletju, ki se ponaša z največjimi dosežki znanosti, kulture in tehnike, še vedno polovica svetovnega prebivalstva obsojena na to, da gladuje. Hkrati pa naj bi ta teden pozival na mednarodno solidarnost, na skupno pomoč in sodelovanje pri odpravljanju pomanjkanja v svetu, predvsem na pomoč visoko razvitih držav, da bi pomagale deželam v razvoju.

»Evropski teden boja proti lakoti« je v Avstriji otvoril zvezni prezident dr. Schärff, ki je ob tej priložnosti med drugim ugotovil: Najnovejša ugotovitve nam odkrivajo strašno dejstvo, da približno polovica človeštva ni deležna redne prehrane. To dejstvo povzroča skrb toliko bolj, ker živi del človeštva na zemlji v blagostanju, kot ga poprej še nikdar ni doseglo. Napetost med sitimi in gladujočimi narašča. Ljudje v deželah v razvoju, ki ne morejo potešiti svojega glada, ne živijo več v brezbrzičnosti, kajti velikanske politične in socialne spremembe zadnjih desetletij so bistveno spremenile položaj. Neizodostno branjeni ljudje so spoznali, da njihov glad in njegove posledice niso naravno, nespremenljivo stanje; moške in žene, ki s svojimi otroki živijo v bridkem pomanjkanju, vedo, da veliko drugih ljudi živi mnogo boljše od njih. Vedo pa tudi, da bi se jim lahko pomagalo, če bi srečnejši ljudje nudili skupno pomoč nesrečnim. Lakota pa ni le človeški, marveč je tudi politični problem. Strokovnjaki so si na jasnem, da bi s samimi dobrotelnimi akcijami lakoto odstranili le za kratek čas; pošiljke denarnih prispevkov in živil bi bile hitro porabljene in spet bi zavladala lakota. Ljudem v zaostalih predelih sveta je treba pomagati s stroji, kemikalijami in drugimi dobrinami ter jim s tem omogočiti, da bodo lahko povečali svojo proizvodnjo živil. Vse Avstrije pozivam, da sodelujejo pri svetovni akciji proti lakoti in pomanjkanju.

O problemu, ki ga za človeštvo predstavlja pomanjkanje v velikih predelih sveta, je govoril tudi kmetijski minister dr. Schleiner kot predsednik državnega odbora za boj proti lakoti. Dejal je, da je problem lakote mimo vseh vojn in kriz najbolj strašen problem našega stoletja. Od treh milijard svetovnega prebivalstva je danes okoli 500 milijonov ljudi, ki gladujejo; nadaljnja milijarda ljudi pa se mora zadovoljevati s prehrano, katere kalorična vrednost je daleč pod minimumom, ki ga je ugotovila FAO. Poleg tega se svetovno prebivalstvo hitreje množi, kot naraščajo možnosti za proizvodnjo prehrane. To pomeni, da gladuje danes več ljudi kot včeraj, jutri pa jih bo gladovalo več kot danes. Proti temu dejstvu je ena sama možnost: razviti in siti narodi morajo povečati svoja prizadevanja in pomagati deželam v razvoju.

Dejstvo, da mora danes polovica svetovnega prebivalstva gladovati, je največja sramota za človeštvo dvajsetega stoletja. To so ugotovili že številni znanstveniki in tudi politiki, ki so opozarjali na neslutni napredek tehnike in znanosti. Na žalost pa je treba vedno spet opozarjati tudi na to, da se pretežni del splošnega napredka ne uporablja v korist, marveč nasprotno v škodo človeka. Če pomislimo, da se na svetu v enem samem letu izda več kot 120 milijard dolarjev za oboroževanje, potem moramo pač ugotoviti, da ni pomanjkanje denarja vzrok temu, da mora polovica človeštva trpeti lakoto.

V nerazvitih predelih sveta živi okoli 1,5 milijarde ljudi; to je polovica današnjega svetovnega prebivalstva, to je tista polovica, ki gladuje — gladuje v tistem trenutku, ko v drugih predelih razsipajo velikanske vsote za orožje. Če bi stroške za oborožitev zmanjšali samo za en odstotek, bi s prihranjenim denarjem lahko rešili lakote 50 milijonov ljudi; če pa bi vsa ogromna sredstva, ki jih danes po-

## Za enotnost delavskega gibanja

Velike proslave  
ob obletnici  
oktobrske revolucije

Ob 47-letnici oktobrske revolucije so bile v Moskvi velike proslave, katerih so se udeležile tudi delegacije komunističnih partij iz vseh delov sveta. V političnih krogih je nedvomno vzbudilo največje zanimanje dejstvo, da je kitajsko delegacijo vodil predsednik vlade Ču En Laj in je prevladovalo mnenje, da skuša LR Kitajska po odstopu Hruščova znova proučiti odnose do Sovjetske zveze in po možnosti najti nove oblike sodelovanja med obema državama oziroma med partijama obeh držav. Te domneve so potrdili tudi razgovori, ki so jih ob tej priložnosti imeli predstavniki mednarodnega komunističnega gibanja.

Na Rdečem trgu v Moskvi je bila ob obletnici oktobrske revolucije tradicionalna parada, ki so jo s tribune pri Leninovem mavzoleju opazovali najvišji sovjetski voditelji ter predstavniki tujih delegacij. V prvem delu parade je nastopila vojska, ki je pokazala najnovejšo vrsto raketnega orožja, medtem ko so v drugem delu parade korakali mimo tribune delovni ljudje, ki so manifestirali za enotnost in strnjnost mednarodnega delavskega gibanja in za mir.

Pred začetkom parade je govoril obrambni minister maršal Malinovski, ki je med drugim opozoril na uspehe, dosežene v razvoju sovjetske industrije, znanosti in tehnike, posebej pa na uspehe v raziskovanju vesolja. Poudaril je, da se Sovjetska zveza zavzema za politiko miroljubne koeksistence, hkrati pa nadalje krepi tudi svojo obrambno moč.

## Obsodba vojne na vatikanskem koncilu

Med razpravo o shemi Cerkev v modernem svetu so na vatikanskem koncilu govorili tudi o vprašanjih, ki zaposlujejo danes vso svetovno javnost — namreč o vojni in miru, kot na primer pri obsodbi jedrskega in o nepravicih vsake vojne so izrekli trije govorniki: kardinal Alfrink, nadškof iz Utrechta v Belgiji, pomožni škof iz Lyona Ancel in škof Guilhem iz Lavalja v Franciji.

Kardinal Alfrink je ugotovil, da je besedilo, predloženo koncilu, v nekaterih aspektih miru, kot na primer pri obsodbi jedrskega orožja, manj odločno kot enciklika »Pacem in terris«. Tega problema — je naglasil — ni mogoče obravnavati posredno, temveč neposredno in brez vsakega oklevanja. Če se govori o teh problemih samo na splošno, bi se lahko pri javnem mnenju ustvarilo napačno tolmačenje. Isto velja za člen, kjer je govor o pravični in krivični vojni. Ali se še lahko govori o pravični vojni ob uporabi atomskega orožja? Zaskrbljenost človeškega rodu danes ni v želji, da bi se vedelo, če je kakšna vojna pravična ali krivična, temveč v strahu pred vojnimi orožjem, ki bi bilo smrtno za cele narode.

Lyonski pomožni škof Ancel je opozoril na protislovje, ko se po eni plati vojna strogo obsodbi, po drugi pa se dopušča obramba proti krivičnemu napadu. Obe trditvi sta utemeljeni, kajti brez pravice do obrambe bi imelo vsako nasilje prost pot. Toda zdi se, da ta pravica daje drugo pravico, namreč do priprave atomskega orožja. Ni mogoče v tem vzrok, da kljub splošnim željam po miru in kljub naporom mednarodnih konferenc ni nikakega napredka in da se nadadaluje oborožitvena tekma? Po njegovem mnenju sta le dve možnosti: 1. v sedanjih okoliščinah zahteva blaginja človeškega rodu, da se vse države odpovedo dokončno in absolutno pravici do vojne in torej tudi vsemu, kar je

Kot uvod v proslave obletnice oktobrske revolucije je bila v Kremlju slovesna akademija, na kateri je govoril prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Leonid Brežnev. Izjavil je, da je nujno treba doseči strnjnost svetovnega komunističnega gibanja in uvrstiti njegovo enotnost ter napredovati na tej poti korak za korakom. Zavzel se je za sklicanje mednarodnega posvetovanja komunističnih in delavskih partij, češ da so nujni pogoji za takšno posvetovanje očitno dozorili. »KP SZ in naša vlada imata za sveto dolžnost, da storita vse, kar je potrebno za krepitev enotnosti socialističnih držav.«

V svojem govoru je Brežnev omenil rezultate, ki jih je Sovjetska zveza dosegla v industriji in kmetijstvu. Naglasil je povečanje življenjske ravni sovjetskih ljudi, hkrati pa opozoril tudi na vrsto pomanjkljivosti v gospodarskem življenju. Govorec o zunanjepolitičnih vprašanjih, pa je Brežnev poudaril, da je splošna smer zunanje politike Sovjetske zveze dosledna in nespremenljiva. Nespremenljiva je smernica uveljavljanja načel miroljubne koeksistence s kapitalističnimi državami, politika preprečevanja svetovne vojne. Dejal je, da si bo Sovjetska zveza tudi v bodoče prizadevala krepiti stvar miru, ter kot najvažnejše vprašanje navedel problem razorožitve. Zavzel je stališče tudi do nedavnih volitev v Ameriki in dejal, da so le-te prepričljivo pokazale, da je večina ameriškega ljudstva za mir in da je sita hladne vojne. Sovjetska zveza je pripravljena razvijati sovjetsko-ameriške odnose.

potrebno za vojno, in pri tem ohranijo samo potrebna sredstva za jamstvo notranjega miru; 2. samo mednarodne organizacije naj bi razpolagale z oboroženo silo, ki naj bi posredovala, da bi preprečila poskuse vojne. Treba bi bilo premagati psihološko oviro, ki jo predstavlja imperializem držav in pa strah, biti žrtve imperializma drugih.

Francoški škof Guilhem pa je izjavil, da bi bila uporaba bomb, katerih učinkov je nepredstavljiva posledica, je uničujoč tudi za prihodnost, zločin proti bogu in proti človeštvu. Zaradi tega ta uporaba ne more biti opravičena po nobenem moralnem načelu. Razen tega, da obsodi možnost takega genocida, mora koncil tudi razpršiti zmotno mnenje, da je mogoče ohraniti mir samo z vojaškim ravnotežjem in z medsebojnim strahom pred atomskim orožjem. Mir se oslanja predvsem na medsebojno razumevanje in na vzajemni dialog. Vsi ljudje in ne samo voditelji narodov morejo in morajo sodelovati, da se vedno bolj zavrne uporaba jedrskega orožja, kajti za to orožje gre ogromno bogastvo, ki se odtegne drugim področjem, kot na primer prehrani, vzgoji, zdravju in napredku sploh.

## Poskusi bivšega kanclerja Adenauerja da bi rešil omajano prijateljstvo med Francijo in Zahodno Nemčijo

Da se je razmerje med Francijo in Zahodno Nemčijo po odstopu kanclerja Adenauerja precej ohladilo, danes ni več nobena tajnost. Vsebolj postaja jasno, da je bilo »večno prijateljstvo«, ki sta ga pred leti prisegala de Gaulle in Adenauer, več ali manj omejeno le na njuni osebi, medtem ko je realna politika obeh držav še daleč od tega, da bi lahko postala zasnova bodoče združene Evrope, vsaj take, kot sta si jo zamišljala oba stara politika.

Ohladitev med Parizom in Bonnom je v zadnjih mesecih dosegla že tako nevarno stopnjo, da je postal de Gaulle resno zaskrbljen. Spomnil se je svojega starega prijatelja Adenauerja in ga povabil v Pariz, da bi se udeležil slovesnosti ob njegovem sprejemu za člana akademije za družbene in politične vede. Adenauer je povabilu razumljivo sledil in je povedal, da bo ob tej priložnosti skušal »osvetliti težave, ki so nastale med Francijo in Zahodno Nemčijo«.

Res je imel Adenauer med svojim bivanjem v Parizu dva razgovora z de Gaulleom in se je posvetoval tudi z drugimi francoskimi predstavniki, toda v Bonnu ta njegova aktivnost ni vzbudila posebnega navdušenja. Kancler Erhard je nedvoumno povedal, da Adenauerju ni poveril nobene diplomatske misije, zunanji minister Schröder pa mu je celo očital, da se vmešava v vladne zadeve. Pa tudi politični opazovalci in komentatorji v Parizu Adenauerjev poskus ne pripišejo dosti izgledov: priznavajo mu sicer, da je bil zelo aktiven pri razvijanju odnosov s Francijo, hkrati pa ugotavljajo, da zdaj nima potrebne moči proti Erhardovi skupini.

## Vprašanje Avstrije je bilo v EGS spet odloženo

Ministrski svet Evropske gospodarske skupnosti (EGS) je na svojem zasedanju v Bruslju prošnjo Avstrije za vključitev odnosno priključitev k tej skupnosti ponovno odložil in je pričakovali, da bo o tozadevnem poročilu stalnega odbora razpravljali »predvidoma v decembru«.

Za pospešeno obravnavanje avstrijske prošnje se trenutno zavzema le Zahodna Nemčija, medtem ko ostale članice EGS vedno spet najdejo kakšen izgovor, da bi se izognile pogajanjem o vprašanju, glede katerega še vedno vlada popolna nejasnost. Poleg tega pa ima EGS že s svojimi lastnimi problemi toliko težav, da je razumljivo, če si v tem položaju ne želi naprtiti še novih.

## Nova britanska vlada je prestala prvo preizkušnjo

Program nove britanske vlade, ki so jo po zmagi na zadnjih volitvah po trinajstih letih konservativne vladavine spet sestavili laburisti, je razumljivo močno razburil nasprotni tabor. Posebno v živo je šel konservativcem in njihovim liberalnim zaveznikom načrt o poddržavljenju kovinske industrije in so zato že takoj ob začetku delovanja novega parlamenta izsilili glasovanje o zaupnici vladi.

Laburisti so se ob tej prvi preizkušnji znašli v sila kočljivem položaju: trije njihovi poslanci so zboleli, trinajst pa jih ni moglo v London, ker jih je megla zadrževala na letališču na Škotskem. Tik pred odločilnim glasovanjem pa so se kljub temu vsi — razen enega samega — znašli v zbornici, kjer je bila laburistični vladi izglasovana zaupnica s 307 proti 300 glasovom.

V razpravi, ki se je odvijala pred glasovanjem, se je zastopnik konservativcev izrekel proti nacionalizaciji jeklarske industrije, češ da je škodljiva za gospodarstvo države in ne odgovarja potrebam moderne industrije. Minister za energijo pa je načrt zagovarjal s tem, da je jeklarska industrija v neredu, odkar je bila spet reprivatizirana ter da poddržavljenje zahteva velika večina volivcev.

## Južnoafriški režim zagrešil nove zločine

V Južnoafriški republiki so prejšnji teden usmrtili tri Afričane, ki so bili na procesu meseca marca obsojeni na smrt zaradi »sabotaž«, kakor rasistični režim imenuje boj za enakopravnost domačinov.

Predstavniki več držav in generalni sekretar OZN so takrat, ko so bile izrečene obsodbe, poslali južnoafriški vladi poziv, naj izrečene kazni spremeni. Vendar so bile oblasti gluhe za vsak glas človečnosti in so zdaj pomnožile vrsto zločinov, ki so jih zagrešile nad borci za svobodo in enakopravnost afriškega ljudstva. Izvršitev smrtnih obsodb je izzvala silno ogorčenje tudi na sedežu OZN, kjer to dejanje ocenjujejo kot zločin in očitno kršitev resolucij OZN in Varnostnega sveta.



## Evropsko kmetijstvo in vprašanje prehrane na svetu

V času od 26. do 31. oktobra je v Salzburgu zasedala četrta evropska regionalna konferenca Organizacije za prehrano in kmetijstvo Združenih narodov (FAO). Konferenca so se udeležili delegati iz 23 evropskih držav ter zastopniki Združenih narodov, mednarodne banke za obnovo in razvoj (IBRD) ter svetovne zdravstvene organizacije (WHO). Svoje opazovalce pa so na zasedanju odpotislali: Evropski svet, EGS, Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Zveza evropskega kmetijstva in Mednarodna zveza kmetijskih proizvajalcev ter štiri prekocean-ske države.

Ob koncu konference so delegati objavili 34 strani obsegaajoče zaključke in smernice, na katerih začetku je bilo ugotovljeno, da je konferenca dosegla svoj namen, ki je bil v tem, da v luči svetovnega kmetijstva dobi jasnost o problemih in bodočnosti evropskega kmetijstva. V podrobnem zavzemajo ti zaključki stališče do družinskih kmetij, do gozdarstva, do kmetijskega združništva, do sodelovanja s trgovino s kmetijskimi pridelki in do dela FAO.

V zaključkih in smernicah tega zasedanja je glede družinskih kmetij med drugim rečeno, da naj ostanejo v Zahodni Evropi stebri podeželskega življenja, ker lahko obstojajo v mnogih oblikah, od najmanjših obratov lastnikov, ki so deloma zaposleni v turističnih krajih, preko obratov v goratih predelih in na periferiji industrijskih centrov do polnomehaniziranih kmetij, ki jih je mogoče primerjati z obrati v ZDA. V kmetijstvu je treba posvetiti posebno skrb izboljšanju produktivnosti delovne sile in kapitala, da ne bo držalo le koraka z industrijo, marveč da se bo tudi zmanjšala dispariteta med kmetijstvom in drugimi področji gospodarstva.

Posebno vlogo je zasedanje posvetilo gozdarstvu, kjer je bila zlasti poudarjena njegova važnost za agrarno gospodarstvo in za trgovinsko bilanco evropskih agrarnih dežel. Porast povpraševanja za lesom v evropskem izvozu bo v bodoče še povečal pomen gozdarstva.

Prav tako naj se širom Evrope posveti povečana pozornost izgradnji združništva. V tem pogledu je v priporočilih zlasti poudarjena potreba po ugotavljanju možnosti za sodelovanje med združnimi organizacijami, najprej na evropski ravni, pozneje pa tudi v svetovnem merilu.

Slej ko prej pa ostane odprto vprašanje, kako usaglasiti zaščito kmetijstva s stvarnim obsegom trgovine z agrarnimi pridelki in agrarnimi potrebščinami. Na splošno so udeležene države priznale, da jim dela politika, ki jo zasledujejo, težave pri opiranju na običajne metode trgovinske politike. Opozorjeno je bilo na potrebo po prilagoditvi rešitev na posamezne vrste blaga, po več ali manj dalekosežnih ukrepih za liberalizacijo trgovine ter po srednje- in dolgoročnih strukturnih ureditvah. Sedanje ideje v tej smeri so zelo razsežne in segajo od konsolidacije celotnih podpor na cene do različnih kvot, ukrepov v politiki cen, carinskih sporazumov, davkov na donose itd., v skladu s česar nudijo veliko izbiro za doseg kompromisov. Po mnenju konference bi bile medsebojne koncesije med partnerji eno najboljših sredstev na tem področju.

Ves svet obsegaajoča dejavnost FAO za države v razvoju in za države članice iz drugih območij je bila na zasedanju ponovno potrjena. Med drugim je bilo priporočeno, da bi se možnosti za izobraževanje bolj razvijale v državah v razvoju in ne toliko v evropskih deželah, vsled česar bi se izobrazba lažje prilagodila lokalnim pogojem v državah v razvoju. FAO naj redno objavlja priporočila vseh bilateralnih in multilateralnih projektov na področju prehrane in kmetijstva, in sicer na podlagi prijav takih projektov s strani dežel, ki jih želijo izvesti.

## Francija ima premalo mesa Zahodna Nemčija pa premalo krompirja

V prvih osmih mesecih tekočega leta je bilo v Franciji zaklanih za 9 % manj goved in za 12 % manj telet kot lani. Skupno je prišlo v tem času za 42.000 ton manj govejega in telečjega mesa na trg kot lani. Vsled tega Francija ni le skrajšala izvoz mesa, marveč ga je morala uvoziti take količine, kot še nikoli po drugi svetovni vojni. Njen uvoz se je do konca avgusta povečal za 45.000 ton mesa, v zadnjih mesecih pa še narašča, ker hoče vlada ustvariti stalno rezervo vsaj 20.000 ton mesa.

## Na cestnih mejnih prehodih promet naglo narašča

„Gospodarski vestnik“ se je v eni svojih zadnjih števil bavit z razvojem prometa na cestnih mejnih prehodih Slovenije. Po podatkih, ki jih je navajal iz gradiva Zavoda SR Slovenije za statistiko, je letos do konca septembra te prehode prestopilo blizu 4,5 milijona oseb, kar je za 62 % več kot v istem razdobju 1963. Od teh 4,5 milijona oseb je na cestnih prehodih prestopilo mejo blizu 2 milijona oseb v rednem prometu, 2.490.590 pa v okviru maloobmejnega prometa. V septembru je šlo z motornimi vozili preko mejnih prehodov Slovenije 589.876 oseb, od tega pičla polovica v okviru maloobmejnega prometa.

Največji je mejni cestni promet na mejnih prehodih med Slovenijo in Italijo na eni in v Avstrijo na drugi strani. Cestni prehodi na teh dveh mejah so zadnja leta vedno bolj obremenjeni. Samo v septembru je šlo čez te prehode blizu 200.000 osebnih motornih vozil. Od teh jih je 139.000 odpadlo na vozila z italijansko registracijo, 27.714 na vozila z jugoslovansko registracijo, 23 tisoč 464 na vozila z avstrijsko registracijo in 16.761 na vozila z zahodnonemško registracijo. Po številu motornih vozil, ki so šli preko avstrijsko-jugoslovanskih in preko italijansko-jugoslovanskih mejnih prehodov, sledijo tem štirim državam motorna vozila iz Francije, Nizozemske, Švice, Belgije, Švedske, Danske, Grčije, Amerike, Turčije in Čehoslovaške. Od teh držav je letos v septembru prišlo na omenjene prehode okoli 12.000 motornih vozil. V primerjavi s

septembrom 1963 se je s tem redni promet osebnih motornih vozil na avstrijsko-jugoslovanskih in na italijansko-jugoslovanskih cestnih mejnih prehodih povečal za 64 %, v maloobmejnem prometu pa za 37 %.

Poleg osebnega prometa igra tudi tovarni promet na teh cestnih mejnih prehodih vedno pomembnejšo vlogo. Letos je bilo v septembru po teh prehodih v rednem tovarnem prometu prepeljanega za 91 % več blaga kot lani, v maloobmejnem prometu pa celo za 94 %. Skupno je šlo letos v septembru za 27 % več tovarnjakov čez te prehode kot lani. Če k temu še dodamo, da se je tudi tranzitni promet povečal po teži tovorov za 48, po številu tovarnjakov pa za 19 %, po vsem tem spoznamo, da je pospešena izgradnja cestnih mejnih prehodov v Slovenijo zlasti pri nas na Koroškem ena največjih zahtev razvoja cestnega prometa.

## Pasivnosti v zunanji trgovini je krivo trgovanje z EGS

Ko smo pred petimi tedni poročali o razvoju avstrijske zunanje trgovine v letošnjem prvem polletju, smo zapisali, da je Evropska gospodarska skupnost za našo državo slab trgovinski partner. Do tega zaključka smo prišli, ker smo videli, da je pasivnost naše države v trgovini z EGS narasla za 606 milijonov na 4,8 milijarde šilingov, medtem ko je skupna pasivnost v naši zunanji trgovini znašala le 5,5 milijarde šilingov ali za pol milijarde več kot v prvem polletju 1963.

V tretjem četrtletju je naša pasivnost v zunanji trgovini še naprej naraščala. Našemu uvozu od januarja do vključno septembra v vrednosti 35,1 milijarde šilingov stoji nasproti vrednost izvoza v višini 27,3 milijarde šilingov. Pasivnost v prvih devetih mesecih znaša torej 7,8 milijarde šilingov. Tudi v tem razdobju smo najbolj pasivni v trgovanju z EGS. Na njo odpade 7,4 milijarde šilingov skupne pasive, medtem ko odpade na EFTA le 47 milijonov, na ostale države, s katerimi trgujemo, pa 388 milijonov šilingov. V naši zunanji trgovini pa je v tem času odpadlo 53 % vrednosti na trgovino z EGS, 16 % vrednosti na trgovino z EFTA in 31 % na trgovino z ostalim svetom.

V še bolj kritično luč postavlja našo zunanjo trgovino mesec september. Pri skupnem izvozu v vrednosti 3,3 milijarde in pri skupnem uvozu v vrednosti 4,1 milijarde šilingov znaša pasivnost 818 milijonov šilingov. V trgovini z EGS znaša naša pasivnost 923 milijonov šilingov, medtem ko smo v trgovini z EFTA aktivni za 96 milijonov, v trgovini z ostalim svetom pa za 9 milijonov šilingov.

Ob takšnem razvoju se upravičeno sprašujemo, kakšne vzroke ima trgovinsko ministrstvo, da nas vedno bolj postavlja v odvisnost EGS, ki nam ne more prinesiti nič dobrega.

## Avstrijska industrija v kooperaciji z Madžarsko

Ob priložnosti obiska zunanje ministra dr. Krejskega v Budimpešti sta obe vladni delegaciji začeli tudi razgovore o možnosti kooperacije avstrijske industrije z madžarskimi gospodarskimi podjetji. To sodelovanje bi razširilo tudi na skupen nastop na tretjih tržiščih, kar bi nedvomno povečalo njun vpliv na svetovnem tržišču.

V podrobnostih so šli razgovori za tem, da bi Madžarska dobavljala Avstriji polsurovine za visokovredne medikamente, ki bi jih Avstrija proizvajala. V industriji sintetičnih vlaken, ki jo je pričela Madžarska razvijati, je pripravljena iti na široko kooperacijo s tovrstnimi avstrijskimi podjetji. Danubia Petrochemie in s Tovarnami dušika v Linzu. Parne elektrarne, ki jih je Madžarski dobavilo podjetje Simering-Graz-Pauker AG, naj bi služile za prototipe za skupno ponudbo na tretjih tržiščih in kot primer za druge skupne projekte. Ker so madžarske ladjedelnice z naročili preobremenjene, so pripravljene del svojih naročil odstopiti ladjedelnicam v Korneuburgu. Nadalje je Madžarska pripravljena, da da naročila za gradnjo svojih kemičnih tovarn VOEST-u v Linzu in da odkupi v

Avstriji licenco za izdelavo telefonskih naprav. Končno so šli razgovori v Budimpešti tudi za tem, da obe državi sodelujeta pri proizvodnji nafte. Madžarska je privolila tudi v takojšnji pričetek gradnje avstrijskega kulturnega instituta v Budimpešti, s katerega gradnjo misli Avstrija pričeti že prihodnje leto.

Madžarski tisk je začetek razvoja tega dobrososedskega sodelovanja zelo pozdravil in izrazil upanje za njegov nadaljnji uspešni razvoj. Pač pa je glasilo Ljudske fronte Madžarske pripomnilo, da Madžarski ne bi bilo vseeno, če bi Avstrija vstopila v EGS.

## Avstrijsko-sovjetska gospodarska pogajanja

Včeraj so se v Moskvi pričela avstrijsko-sovjetska gospodarska pogajanja. Pogajanja, ki se ponavljajo vsako leto, so menjaje se v Moskvi in na Dunaju. Letošnja pogajanja bodo predvidoma trajala 3 tedne in bodo potekala v dveh smereh. Na eni strani bodo v tem času sestavljene blagovne liste za uvoz in izvoz za leto 1965, kakor to predvideva petletna trgovinska pogodba med Avstrijo in Sovjetsko zvezo od novembra 1960. Pri letošnjih pogajanjih bo šlo zlasti za povečanje avstrijskega izvoza plemenke živine v Sovjetsko zvezo in sovjetskega izvoza krmnega žita v Avstrijo.

Drugi del pogajanj se bo nanašal na vprašanje nove dolgoročne trgovinske pogodbe med Avstrijo in Sovjetsko zvezo. Pri tem bodo predvsem ugotovljene osnove, ki obstojajo na obeh straneh za realizacijo nadaljnje petletne trgovinske pogodbe. Kakor pričakujejo, bodo s temi pogajanjmi nadaljevali še na Dunaju tekom prihodnjega leta, kajti nova pogodba bi stopila v veljavo šele z letom 1966.

## POŠIROKEM SVETU

WASHINGTON. — Nedavne predsedniške volitve v Ameriki, ki so prinesle prepričljivo zmago predsedniku Johnsonu in demokratski stranki, so v republikanskih vrstah še bolj zaostriale naspotja med pristaji Goldwaterja in listimi krogi, ki veljajo v stranki za „naprednejše“ krilo. Mnogi ugledni predstavniki stranke, ki so že pred volitvami izjavili, da ne morejo glasovati za Goldwaterjeva politična načela, se zdaj trudijo, da bi odstranili Goldwaterjevo skupino, kateri očitajo krivdo za poraz na volitvah.

BEOGRAD. — V navzočnosti najvišjih državnih predstavnikov Jugoslavije so v Aleji herojev na beograjskem novem pokopališču z najvišjimi častmi pokopali predsednika izvršnega sveta Srbije Slobodana Penetiča in predsednika organizacijsko-političnega odbora skupščine Srbije Svetolika Lazaroviča, ki sta prejšnji teden zgubila življenje pri prometni nesreči.

RIO DE JANEIRO. — Novi članski predsednik Edvardo Frei je izjavil, da je treba „proučiti“ odnose ameriških držav do Kube. Po njegovem mnenju naj bi Kuba dobila svoje mesto v organizaciji ameriških držav. Čile za zdaj sam sicer ne bo obnovil diplomatskih odnosov s Havano, je dejal Frei, vendar mora biti po njegovem mnenju organizacija ameriških držav odprta za države z različnimi družbenimi sistemi. V prvi izjavi po prevzemu dolžnosti je novi članski predsednik tudi izjavil, da njegova vlada s simpatijami sprejema stališča neangažiranih držav, zato bo Čile tudi v bodoče vodil politiko nepovezovanja z vojaškimi bloki.

BERLIN. — V drugi etapi obiskov na podlagi novega sporazuma med vzhodnonemško vlado in zahodnonemskim senatom je vzhodni Berlin obiskalo približno pol milijona prebivalcev zahodnega Berlina. Prav tako pa se nadaljujejo obiski vzhodnonemških upokojencev v zahodnem Berlinu in drugih krajih Zahodne Nemčije. Obiski med obema nemškima državama odpirajo možnosti za reševanje tudi drugih odprtih vprašanj med obema nemškima državama, kajti zbudili so optimizem glede možnosti, da se odnosi med obema Nemčijama postopoma normalizirajo.

DAR ES SALAM. — Predsednik revolucionarne vlade Angola Robert Holden je izjavil, da se portugalske kolonialne sile v Angoli držijo na oblasti le s pomočjo Atlantskega pakta, kateri nudi Portugalski izdatno vojaško podporo. Če ne bi bilo te pomoči, je dejal Holden, bi Portugalce naglo izgnali iz Angole. Revolucionarno vlado Angole je doslej priznalo že 29 držav, nekatere afriške države pa ji nudijo tudi vojaško pomoč v njenem boju za osvoboditev.

TUNIS. — Habib Burgiba je bil zadnjo nedeljo znova izvoljen za predsednika republike Tunizije. Volitev se je udeležilo okoli 80 odstotkov volilnih upravičencev in so politični opazovalci menjali, da je velika volilna udeležba znamenje podpore socialističnemu programu tunizijske vlade.

MOSKVA. — Člani jugoslovanske državnostranijske delegacije, ki so se v Moskvi udeležili praznov ob obletnici oktohrske revolucije, so položili venec na Leninov mavzolej na Rdečem trgu. Pri polaganju venca so bili navzoči tudi visoki sovjetski predstavniki.

RIO DE JANEIRO. — V Pirasikau blizu Sao Paula se je zrušil 15-nadstropni nebotičnik, pri čemer je zgubilo življenje 60 ljudi, ranjenih pa je bilo več kot 50 oseb. Nesreča pa bi lahko bila še mnogo večja, če bi se poslopje zrušilo nekaj ur pozneje, ko bi se morala začeti kinematografska predstava v sosedni dvorani, katero so ruševine nebotičnika popolnoma uničile.

TIRANA. — Tudi v Albaniji, ki edina ni bila povabljen na praznov v Moskvo, so proslavili obletnico oktohrske revolucije, toda na svojevrsten način. V Tirani in drugih krajih so na javnih mestih razobesili velike Stalinove slike, glasilo albanske KP pa je v uvodniku pozvalo k rehabilitaciji Stalina in ugotovilo, da odstranitev Hruščova še ne pomeni spremembe sovjetske politike.

RIM. — Na povabilo italijanskega zunanje ministrstva je bila skupina jugoslovanskih novinarjev na dvotedenskem obisku v Italiji. Jugoslovanski novinarji iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Novega Sada, Reke in Kopra so v Italiji obiskali številne nove industrijske objekte in kmetijska posvetila, ob koncu obiska pa jim je italijansko zunanje ministrstvo priredilo poslovlino kosilo.

ALŽIR. — Alžirski predsednik Ben Bela je v posebnih izjavah za francoski tisk razveljal stališče do izpolnjevanja obveznosti, ki jih je Francija prevzela v evianskih sporazumih, s katerimi so bila urejena vprašanja med obema državama. Ben Bela je dejal, da so mu zmanjšanje francoske finančne pomoči Alžiriji, predvidene v omenjenih sporazumih, „ne zdi pošteno“. Posebej je Ben Bela naglasil, da na primer alžirski otroci še danes doživljajo nesreče zaradi min, posejanih med vojno in mora alžirska država pomagati stotinam otrok, ki so bili na ta način poškodani. Poleg tega pa je bilo med vojno razdejanih 8000 alžirskih vasi in bi morala Francija tudi v tej zvezi nuditi pomoč. Kljub temu pa je Ben Bela znova poudaril željo Alžirije po sodelovanju z Francijo na podlagi enakopravnosti in spoštovanja medsebojnih interesov.

NEW YORK. — Amerika in Sovjetska zveza sta sklenili nov sporazum o dvostranskem sodelovanju pri raziskovanju vesolja, ki se nanaša na meteorologijo, biologijo in vesoljsko medicino. Sporazum določa tudi izmenjavo informacij pri mirolnem raziskovanju vesolja. Kopije sporazuma so poslali generalnemu sekretarju OZN s prošnjo, naj jih dostavi vsem državam članicam svetovne organizacije.

BEOGRAD. — Trenutno biva na obisku v Jugoslaviji predsednik zunanje-političnega odbora ameriškega senata William Fulbright. Z njim je prišel v Beograd tudi pomočnik ameriškega zunanje ministra William Tyler, da podpisata sporazum o kulturnem sodelovanju med Ameriko in Jugoslavijo.

NEW YORK. — Eden izmed vodilnih sovjetskih znanstvenikov, akademik Blagodarov, je v odboru za mirolna raziskovanja vesolja povedal, da je Sovjetska zveza obnovila svoj predlog, naj bi leta 1967 — ob desetletnici izstrelitve prvega sovjetskega sputnika — pod okriljem svetovne organizacije sklicali mednarodno konferenco o vesolju.



# Slavnost v celovškem Domu glasbe

ob 40-letnem jubileju avstrijskega radia

V navzočnosti več sto povabljenih gostov se je prejšnji petek odvijal v celovškem Domu glasbe slavnostni večer, ki ga je ob 40-letnici avstrijskega radia priredil radio Celovec pod naslovom „Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave“. Prireditve so se udeležili tudi številni častni gostje, tako deželni glavar Wedenig, prvi namestnik deželnega glavarja Sima in drugi člani deželne vlade, predsednik deželnega zbora Tillian, diplomatski predstavniki Jugoslavije, Italije, Francije in Zahodne Nemčije, direktor programskega oddelka Merčun kot zastopnik radia Ljubljana in predstavniki zbornic ter kulturnih in gospodarskih ustanov Koroške.

Polag oficialnega dela, v katerem so o zgodovini in pomenu radia govorili intendant celovškega radia Goritschnig, celovški župan Ausserwinkler in deželni glavar Wedenig, je prireditve obsegala pester kulturno-prosvetni spored, katerega namen naj bi bil, da v pesmi in besedi predstavi značilnosti dežele in njenih prebivalcev. Vendar je treba kljub vsej pestrosti in deloma tudi dobri izvedbi kritično ugotoviti, da spored ni v celoti dosegel svojega namena. Udeleženci slavnostnega večera in tudi vsi tisti neštetih poslušalci širom po Avstriji, ki so prenos prireditve spremljali po radiu, so namreč zaman čakali, da jim bo Koroška predstavljena takaka, kakršna v resnici je: dežela, v kateri živita dva naroda in v kateri

se govorita dva jezika. Spored jubilejne slavnosti je bil prirojen tako, da je koroške Slovence enostavno zamolčal in se sramežljivo izognil vsaki slovenski besedi. In to

• kljub temu, da ima celovški radio v svojem programu že vsa leta po drugi svetovni vojni tudi redne slovenske oddaje;

• kljub temu, da je deželni glavar Wedenig v svojem govoru ravno o slovenskih oddajah celovškega radia ugotovil, da predstavljajo važen prispevek k pomiritev v deželi in igrajo pomembno vlogo pri utrjevanju dobrega sosedsstva;

• kljub temu, da je intendant Goritschnig naglasil, da mora radio zblíževati na-

rode na meji in prispevati k mednarodnemu sporazumevanju.

Zato „prepevanje in pripovedovanje o deželi Drave“, kot smo to slišali zadnji petek, ni moglo povsem zadovoljiti. Nasprotno je razočaralo, toliko bolj, ker je ravno celovški radio v zadnjih letih že pogosto dokazal, da ni obremenjen z ožino preteklosti, marveč hoče biti „glas svobode in tolerance“, kakor ga je imenoval deželni glavar Wedenig. Koroški prispevek k 40-letnemu jubileju avstrijskega radia pa temu novemu duhu gotovo ni odgovarjal.

## „Janežičev sklad“

za pospeševanje literarnega dela med koroškimi Slovenci

Mohorjeva družba v Celovcu je ustanovila poseben sklad za pospeševanje literarnega dela med koroškimi Slovenci in ga imenovala po prvem uredniku svojih publikacij Antonu Janežiču. Glavni namen tega sklada je, da se omogoči podpora mlademu naraščanju, ki se hoče udejstvovati na literarnem področju. Kakor je razvidno iz tozadavne objave Mohorjeve družbe, bosta sklad upravljal zastopnik družbe in zastopnik mladih književnikov.

Ustanovitev tega sklada nedvomno odgovarja dolgoletni tradiciji Mohorjeve družbe, ki je podpirala že več generacij slovenskih literatov. Čudno pa se nam zdi, da zbira družba prispevke za svoj sklad s položnicami nemškega denarnega zavoda, čeprav delujejo na Koroškem tudi slovenski denarni zavodi, katerih pobudnik in soustanovitelj je bil ravno brat tistega zaslužnega moža, po katerem je bil imenovan sklad.

Število ljudi, ki so končali univerzitetni oziroma visokošolski študij, se je na Madžarskem v primerjavi z letom 1940 povišalo za 80 odstotkov. Na univerzah in visokih šolah si zdaj pridobi diplomu letno okrog 7000 oseb; med diplomanti je povprečno 30 % profesorjev, 19 % inženirjev in 16 % pravnikov.

## Kulturni napredek v Nemški demokratični republiki

Vzhodna Nemčija ali — kakor se uradno imenuje — Nemška demokratična republika je pred nedavnim obhajala 15-letnico svojega obstoja. V teh petnajstih letih je napravila velik korak naprej tudi na kulturnem področju, o čemer govorijo naslednje številke:

Na področju osnovnega šolstva, kjer je bilo na ozemlju današnje Nemške demokratične republike leta 1945 še dobrih 4000 enorazrednih podeželskih šol, so bile uvedene desetrazredne politehnične višje šole,

državni prispevek na učenca pa se je v zadnjih letih povišal od 355 na 677 mark. Nad 90 % študentov dobiva državne štipendije. Lani je na vzhodnonemških univerzah in visokih šolah študiralo 78.400 študentov, od katerih jih je bilo dobrih 39.000 iz delavskih in kmečkih družin; strokovne šole pa so imele okoli 52.000 študentov, od tega 35.000 iz delavskih in kmečkih družin. To pomeni, da pride danes v Vzhodni Nemčiji na vsake 100.000 prebivalcev kakih 600 študentov visokih šol in univerz.

## Število akademikov

v Avstriji narašča

Provič je bilo v Avstriji več kot 100.000 ljudi z zaključenim visokošolskim študijem naštetih pri ljudskem štetju, namreč 101.326, kar pomeni, da odpade na vsake tisoč prebivalcev naše države 14 akademikov (pri ljudskem štetju 1951 jih je bilo 13), na vsake tisoč volilnih upravičencev pa 21 ljudi z visokošolsko izobrazbo.

Največ akademikov so pri zadnjem ljudskem štetju našli na Dunaju in sicer 46.261, torej se je njih število v primerjavi z ljudskimi štetjem 1951 povečalo za 14 odstotkov; na Koroškem pa je bilo pri zadnjem ljudskem štetju 4889 oseb z visokošolsko izobrazbo, to je za 4,4 % več kot leta 1951 ali 10 akademikov na vsake tisoč prebivalcev oziroma 16 na vsake tisoč volilnih upravičencev. Na zadnjem mestu med avstrijskimi zveznimi deželami je bila Gradišanska s 1327 akademiki, vendar pa je bil ravno v tej deželi dosežen v primerjavi z letom 1951 največji porast — namreč za 25,3 %.

Pretežni del ljudi z visokošolsko izobrazbo razumljivo odpade na večja mesta, kjer ima mnogo boljše poklicne možnosti kot v manjših krajih. Na deželna glavna mesta vključno Dunaja jih odpade 70 odstotkov, če pa prištejemo še okrajna mesta, potem se to število zviša celo na 80 odstotkov. Nasprotno pa je bilo pri zadnjem ljudskem štetju v Avstriji še 743 občin (na Koroškem 26), v katerih sploh ni bilo ljudi z visokošolsko izobrazbo.

Zelo zanimivi so tudi podatki glede starosti avstrijskih akademikov: v starostno skupino od 20 do 29 let jih je spadalo samo 9,2 %, največ — namreč 26,4 % — jih je bilo v starostni skupini od 30 do 39 let, 22,7 % v starosti od 40 do 49 let, 20,1 % v starosti od 50 do 59 let in 21,6 % jih je bilo starejših od 60 let.

Razdelitev oseb z visokošolsko izobrazbo na posamezne poklicne skupine pa je pokazala naslednjo sliko: na prvo skupino (politični mandatarji, upravni strokovnjaki, pisarniški poklici, direktorji in poslovodje) jih je v celi Avstriji odpadlo 17,2 %, na Koroškem pa 12,9 %; v drugi skupini (sodniki, državni tožilci, juristi in gospodarski svetovalci) jih je bilo v državnem merilu 8 in na Koroškem 7,4 %; tretja skupina (zdravniki, zobozdravniki, živinozdravniki, lekarnarji in farmacevti) jih je zajela 17 v Avstriji in 19,2 % na Koroškem; v četrti skupini (učitelji in vzgojitelji) pa jih je bilo zajetih 10,7 % po vsej Avstriji oziroma 11 odstotkov na Koroškem. Pri tem je vsekakor zanimivo, da je bilo 24,5 odstotka akademikov v samostojnih poklicih.

Podobno je tudi z ljudsko prosveto. Pod vodstvom priznanih umetnikov in kulturnih delavcev nastajajo po podjetjih in tovarnah prosvetni krožki, ki gojijo petje, glasbo in ljudsko umetnost. 133 delavskih in kmečkih gledališč je imelo v eni sami sezoni nad 2400 predstav, katerih se je udeležilo dobrih 800.000 obiskovalcev.

## Ureditev šolstva na Madžarskem

Na Madžarskem verjetno nikdar poprej ni študiralo toliko ljudi kot v letih po osvoboditvi in zlasti še v zadnjih nekaj letih. Po statističnih podatkih namreč vsak peti državljani obiskuje eno izmed šol. V zadnjem šolskem letu je poldrug milijon madžarskih otrok obiskovalo osnovno šolo, na srednjih šolah je bilo okoli 200.000 dijakov, medtem ko so na univerzah in visokih šolah imeli skupno 80.000 študentov.

Osnovni pouk, ki je obvezen in brezplačen, poteka na Madžarskem v osemletnih splošnega tipa. V okviru teh šol pa delujejo še posebni razredi: glasbeno nadarjeni otroci lahko obiskujejo posebne glasbene razrede, kjer imajo poleg obvezne učne snovi dnevno petje in dvakrat tedensko brezplačen pouk enega izmed glasbenih instrumentov; podobna ureditev pa velja tudi za jezikovno nadarjene solarje, ki se od tretjega razreda dalje učijo enega tujega jezika, od petega razreda dalje pa dva. Za učence od petega do osmega razreda je uvedeno tudi obvezno praktično delo — tedensko dve uri za praktično delo na industrijskem in kmetijskem področju in za delo v gospodinjstvu.

Šolska obveznost, ki je do nedavnega trajala od 6. do 14. leta starosti, je bila pred nedavnim zvišana na deset let.

Okrog 80 odstotkov vseh učencev, ki zaključijo osnovno šolo, nadaljuje študij na srednjih šolah. Na Madžarskem si prizadevajo, da bi mogel v prihodnjem desetletju vsak otrok, ki konča osnovno šolo, nadaljevati študij na eni izmed srednjih šol. Za vse tiste, ki ne gredo na gimnazijo, so na izbiro industrijske in kmetijske strokovne šole,

## Program za mir in mednarodno sodelovanje

3

### VI. Poravnavanje sporov brez grožnje ali uporabe sile, v skladu z načeli ustanovne listine OZN

Glede na to, da lahko uporaba sile dobi vrsto vojaških, političnih in gospodarskih oblik, se zdi udeleženi državam nujno poudariti načelo, da morajo vse države v svojih mednarodnih odnosih opustiti uporabo sile ali uporabo sile zoper ozemeljsko integriteto ali politično neodvisnost katerekoli države ali na katerikoli drug način, ki ni v skladu s cilji ustanovne listine OZN.

Sodijo, da je treba spore med državami poravnavati na miroljubni način, v skladu z ustanovno listino, na podlagi suverene enakosti in pravičnosti.

Udeležene države so prepričane o tem, da je treba z vsemi mednarodnimi prizadevanji poskušati rešiti za vse situacije, ki ogrožajo mednarodni mir ali kvariijo prijateljske odnose med narodi.

Udeležene države so posvetile posebno pozornost problemom meja, ki lahko ogrozijo mednarodni mir ali skaliijo prijateljske odnose med državami, in so prepričane, da se morajo zavoljo ureditve takšnih problemov vse države zateči k pogajanjem, posredovanju ali arbitraži ali

k drugim miroljubnim ukrepom, navedenim v ustanovni listini OZN, v skladu z zakonitimi pravicami vseh narodov.

Konferenca sodi, da je treba spore med sosednimi deželami poravnati po miroljubni poti, v duhu medsebojnega razumevanja, brez tuje intervencije ali vmešavanja.

Upoštevajoč zgoraj navedena načela in z namenom, da bi obnovili mir in stabilnost na indokitajskem polotoku, poziva konferenca države, udeležence ženevskih konferenc 1954 in 1962:

• da opustijo vsako akcijo, kakršna bi lahko poslabšala položaj, ki je že tako napet na tem polotoku;

• da napravijo konec vsakemu tujemu vmešavanju v notranje zadeve dežel območja;

• da nujno skličejo novo ženevsko konferenco o Indokini, na kateri bi poskušali zadovoljivo politično rešitev za miroljubno ureditev problemov, ki nastajajo v tem delu sveta, in sicer

a) z zagotovitvijo, da bodo dosledno uveljavljeni sporazumi o Laosu;

b) s priznanjem in zjamčenjem nevtralnosti in ozemeljske integritete Kambodže;

c) z zagotovitvijo, da bo dosledno uveljavljen ženevski sporazum iz

leta 1954 o Vietnamu, in s tem, da se najde politična rešitev problema v skladu z zakonitimi težnjami vietnamskega ljudstva po svobodi, miru in neodvisnosti.

### VII. Splošna in popolna razorožitev

Konferenca poudarja največji pomen razorožitve kot enega glavnih problemov sodobnega sveta in naglašja, da je treba doseči nujne in praktične rešitve, tako da bi rešili človeštvo nevarnosti vojne in občutka negotovosti.

Konferenca zaskrbljenostjo poudarja da nadaljnje tekmovanje v oborožitvi in velikanske dosežene izpopolnitve v proizvodnji orožja za množično uničenje ter kopičenje zalog tega orožja groze z oboroženim spopadom in uničenjem. Konferenca poziva velesile, naj napravijo nove in nujne korake, da bi dosegli splošno in popolno razorožitev pod strogim in učinkovitim mednarodnim nadzorom.

Konferenca izraža obžalovanje, da vzhic prizadevanjem članov odbora 18 držav za razorožitev — in to zlasti predstavnikov neangajiranih držav — rezultati za zdaj niso zadovoljivi. Poziva velesile, naj v sodelovanju z drugimi člani tega odbora odločno nadaljujejo svoja prizadevanja, tako da bi čimprej sklenili sporazum o splošni in popolni razorožitvi. Konferenca

• poziva vse države, naj se priključijo moskovskemu sporazumu o delni prepovedi poskusov z atomskim orožjem in naj spoštujejo njegove določbe v interesu miru in blaginje človeštva;

• poziva, naj se moskovski sporazum razširi, tako da bo zajel podzemske poskuse, opravljanje takšnih poskusov pa naj se opusti, dokler sporazum ne bo razširjen;

• poziva, da neutegoma sklenejo sporazum o raznih drugih delnih in pomožnih razorožitvenih ukrepih, ki so jih predložili člani odbora 18 držav za razorožitev;

• poziva velesile, naj dajo pobudo pri izvajanju odločnih in nujnih ukrepov, ki bi omogočili precejšnje zmanjšanje njihovih vojaških proračunov;

• poziva velesile, naj ne izvajajo nobene politike, ki bi omogočala in olajševala širjenje atomskega orožja in stranskih proizvodov na tiste države, ki jih zdaj nimajo. Opozarja na veliko nevarnost širjenja atomskega orožja ter poziva vse države, zlasti tiste, ki imajo atomsko orožje, da sklenejo sporazume o tem, da se to orožje ne bo razširjalo, ter da se sporazumejo o ukrepih, ki bi zagotovili postopno likvidacijo sedanjih skladišč atomskega orožja.

V okviru teh prizadevanj voditelji držav ali vlad izjavljajo, da niso pripravljeni proizvajati atomskega

orožja, ga pridobivati in opravljati poskuse z njim, ter pozivajo vse države, vstevši tiste, ki niso podpisale moskovskega sporazuma, naj se pridružijo podobni obveznosti in naj store potrebne korake, da bi preprečili atomskim državam izkoriščati njihova ozemlja, pristanišča in letališča za dislokacijo in distribucijo atomskega orožja. O tej obveznosti bi bilo treba skleniti sporazum na mednarodni konferenci, sklicani pod okriljem OZN, priključile pa bi se mu lahko vse države. Konferenca nadalje poziva vse atomske države, naj spoštujejo duha te deklaracije.

Konferenca pozdravlja sporazum velesil, da ne bodo izstreljevale atomskega in drugega orožja za množično uničenje v vesoljski tir, ter izraža prepričanje, da je treba skleniti mednarodni sporazum o prepovedi izkoriščanja vesolja v vojaške namene. Konferenca poziva na popolno mednarodno sodelovanje pri miroljubnem izkoriščanju vesolja.

Konferenca poziva države, ki so imele uspeh pri raziskovanju vesolja, naj izmenjavajo in razširjajo informacije o opravljenih raziskavah na tem področju, tako da bi lahko vsi imeli korist od znanstvenega napredka pri miroljubnem izkoriščanju vesolja. Konferenca je mnenja, da je treba v ta namen sklicati v primeren času mednarodno konferenco.

(Dalje prihodnjič)



## Violinist Igor Ozim v Celovcu

Avstrijsko-jugoslovansko društvo na Koroškem za gojitev kulturnih, gospodarskih in socialnih stikov med Avstrijo in Jugoslavijo priredi za začetek zimskega programa 1964-65 kulturne izmenjave s Slovenijo

V PONEDELJEK, 23. NOVEMBRA 1964  
OB 8. URI ZVEČER

v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu

### izbran violinski koncert

mednarodno priznanega violinista Igorja Ozima iz Ljubljane in prav tako znanega komponista in intendanta Ljubljanskega simfoničnega orkestra Marijana Lipovška pri klavirju. Koncert bo obsegal dela Bacha, Beethovna, Lipoviška, Sarasatija in Paganinija.

Predprodaja vstopnic od ponedeljka, 16. novembra v Koroškem potovalnem uradu, Celovec, Novi trg.

## Po selskih Kotih bo kmalu zasvetila električna luč

Dve leti je minulo, odkar so prebivalci Srednjega in Zgornjega Kora ustanovili Združenje za izvedbo elektrifikacije. Tedaj izvoljeni odbor s svojim predsednikom Otom Kelihom, p. d. Zgornjim Mlečnikom bo obljubo v kratkem lahko izpolnil. Posrečilo se mu je, da je v združenje pritegnil tudi posetnike, ki se v začetku niso hoteli pridružiti, in da je na merodajnih mestih zagotovil tudi gmatno pomoč za izvedbo elektrifikacije.

Tako je agrarna okrajna oblast v Celovcu zagotovila subvencijo v višini 70 % gradbenih stroškov. Njej se za zagotovljeno pomoč najlepše zahvaljujemo, ker bi drugače sploh ne mogli priti do elektrike. Odborniki združenja pa so tudi pri domači občini naleteli na veliko razumevanje, istotako pri gozdnem posestvu Voigt, ki nam bo pomagalo, kolikor bo moglo. Vsestranske pomoči pri elektrifikaciji pa smo Kočani tudi v resnici potrebni. Naša naselja so hudo raztrešana in električni vod bo moral teči po strmih in skalovitem svetu, kar bo povzročilo visoke stroške njegove napeljave, ki jih kot gospodarsko šibki gorski kmetje in gozdni delavci sami ne bi mogli kriti. Naš odbor je moral opraviti veliko delo, preden je povsod razumljivo raztolmačil problematiko naše elektrifikacije.

Sedaj je tako daleč, da smo dela, ki jih zahteva napeljava električnih vodov, že oddali. Dobilo jih je podjetje AEG, ki nam je predložilo najcenejši proračun. Pod vodstvom montažnega mojstra Žužeka bodo prihodnje pomlad pričeli po naših Kotih napeljevati elektriko Tevžej iz Bilčova ter Mihi, Erni in Oti iz Železne Kaple, ki so vsi »naše lipe liste«, kar je zelo prav in potrebno za dobro razumevanje in prijateljstvo pri delu.

Če bo vreme dopustilo, bomo pričeli že sedaj sekati drogovce in jase za električne napeljave. Če bomo složni in če bo vsak napravil svoje, potem je gotovo, da bo čez leto dni že svetila luč po hišah, hlevih in dvoriščih Kočanov. Za dosego tega cilja pa moramo biti vsi tako marljivi, kot je bil naš odbor v svojih pripravih na to, da danes vemo, da bomo čez leto dni že v posesti elektrike.

Pol leta za ustanovitvijo združenja za elektrifikacijo v Kotu so se z istim namenom združili tudi prebivalci Šajde in Frajbaha ali Borovnice. Njim so se pridružili tudi prebivalci selske vasi, ki so doslej imeli električno razsvetlavo iz privatne elektrarne Ludvika Užnika. Temu združenju predseduje Franci Roblek, p. d. Pušlec iz Frajbaha. Tam bodo z elektrifikacijo pričeli prihodnje leto, tako da bodo 1966 Sele v celoti elektrificirane.

Dijaki državne gimnazije za Slovence v Celovcu priredijo na praznik 8. decembra in v nedeljo 13. decembra 1964 ob 14.30 uri v Mestnem gledališču v Celovcu opereto

### Miklavž prihaja

ob sodelovanju orkestra mestnega gledališča.

Vstopnice dobite v šolski pisarni.

## KOLENDAR

Petek, 13. november: Stanislav  
Sobota, 14. november: Serafin  
Nedelja, 15. november: Albert Vel.  
Ponedeljek, 16. november: Otmar  
Torek, 17. november: Gregorij  
Sreda, 18. november: Odon  
Četrtek, 19. november: Elizabeta

PRİČETEK LETOŠNJE KULTURNO-PROSVETNE SEZONE:

# Kultura povezuje ljudi in narode, kultura ne pozna meja

Po poletnem premoru se zadnje čase spel oživlja kulturno življenje v deželi in kulturno sodelovanje med narodi na meji. Današnja številka pa tudi kaže, da bo prišlo v prihodnjih tednih do nadaljnjih kulturno-prosvetnih srečanj, ki ne bodo le odsevala duha mednarodnega sodelovanja, marveč bo njihov spored na visoki mednarodni kulturni ravni.

Pričetek kulturnega sodelovanja na meji v tej sezoni smo v soboto zabeležili v Borovljah in na Jesenicah. Na Jesenicah je praznovalo Delavsko prosvetno društvo Svoboda »Tone Čufar« petinštiridesetletnico svojega obstoja pod geslom »Kultura ne pozna meja«. Prireditelji so s sporedom in polekom priredili to geslo do polne mere uresničili. Proslave so se poleg sosednjih društev iz Slovenije udeležili pevski zbor »Vrbsko jezero« s pevci slovenskih prosvetnih društev iz Škofije, Loge vasi in Hodiš, pevski zbor in folklorna skupina rudarjev iz Italijanske meje ter predstavniki beneških Slovencev, ki so skupno z italijanskimi likovnimi umetniki priredili ob tej priložnosti likovno razstavo.

Isti večer je v Borovljah priredila godba »Stahlklang« v dvorani hotela Scholz instrumentalni koncert in ob tej priložnosti pozdravila kot goste godbo na pihala DPD Svoboda Tržič in izletniško skupino iz Merana. Pri obeh kulturnih srečanjih je bila izražena želja, da bi se plodno kulturno sodelovanje med narodi na meji še poglobilo in se razvilo v trden temelj mednarodnega

sožitja v miru in prijateljstvu za blaginjo in kulturno rast narodov na meji.

V istem času je na poti s turneje po severnih deželah koncertiral v Brežah in Št. Vidu ob Glini ansambel Borisa Franka, ki je prišel v ponedeljek v Borovlje, kjer je s svojimi vedrimi vižami in pesmimi priredil uspel koncert.

### PO 70 LETIH SPET V CELOVCU:

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze priredi

Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« iz Kamnika

v nedeljo, 29. novembra 1964 ob 14.30 uri v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu

## KONCERT

z izbranim sporedom slovenskih, jugoslovanskih, nemških, italijanskih, ruskih in ameriških skladateljev.

DIRIGENT: PROF. SAMO VREMŠAK

Predprodaja vstopnic v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu, Wulfengasse in pri krajevnih prosvetnih društvih.

## Kulturni dnevi koroške sindikalne mladine

Jutri bo mladinski referat Zveze avstrijskih sindikatov za Koroško odprl v Celovcu letošnje Kulturne dneve koroške sindikalne mladine, ki bodo trajali 14 dni do 29. novembra. Med prireditvami »Mladinskega foruma 64«, kakor te kulturne dneve še imenujejo, so 4 razstave, 36 kulturnih in prosvetnih prireditev, predavanj in diskusijskih večerov ter vrsta družabnih večerov v Celovcu in Beljaku. Večina prireditev bo v prostorih koroške delavske zbornice v Celovcu in v mladinskem naselju »Vrbsko jezero«, nekaj prireditev pa tudi v Mestnem gledališču, v Domu glasbe, v Ljudskem domu v Waidmannsdorfu in v Domu umetnikov v Celovcu.

Slavnostna otvoritev »Mladinskega foruma 64« bo jutri ob 10. uri v Delavski zbornici. Ob otvoritvi bodo govorili predsednik koroškega izvršnega odbora Zveze sindikatov, predsednik delavske zbornice, ce-

lovški župan in deželni glavar, slavnostni govor pa bo imel namestnik deželnega glavarja Hans Sima.

V vrsti prireditev so med drugimi tudi razstava »Mladina v odporu proti diktaturi«, diskusija »Delavstvo in umeinost«, nadalje diskusije o športu, o mladini in deželni obrambi, o Avstriji v smeri Evrope in o potrebi političnega razmišljanja v vrstah sindikalne mladine. Med predavanji bodo nedvomno zanimiva predavanja o mednarodni sindikalni solidarnosti, o sindikalnem delu v Afriki in o mednarodnem sindikalnem gibanju. V okviru letošnjega »Mladinskega foruma« bo v soboto, 21. novembra, tudi proslava sedemdesetletnice sindikalnega dela med mladino, na kateri bo govoril minister za socialno skrbstvo Anton Proksch. Da vsebuje spored tudi vrsto zabavnih in družabnih prireditev, se razume samo po sebi.

### KOTIČEK ZA DELAVCE IN NAMEŠČENCE

## Vaše koristi zastopajo in branijo sindikati

Zveza avstrijskih sindikatov (Gewerkschaftsbund) ni le s svojimi 1,8 milijona članov v naši državi najmočnejša organizacija, marveč si brez nje urejenih socialnih odnosov med delodajalci in delojemalci sploh ni mogoče več predstavljati. Brez vpliva sindikatov na politična, gospodarska, socialna in tudi kulturna dogajanja v naši državi ne bi bilo

blagostanja, v kakršnem živimo. Sindikati so ustanova družbene samopomoči. Ob slabih plačah delavcev in nameščencev tudi obrtniku in kmetu ne more iti dobro. Tega nas je naučilo življenje pred 30 leti.

Potrebe članstva v sindikatih se delavci in nameščenci vedno bolj zavedajo, kot v državi in deželi tako tudi po naših krajih, kjer število delavcev in nameščencev naglo narasča. Pred 10 leti je bilo na Koroškem okoli 66.400 delavcev in nameščencev združenih v svojih strokovnih sindikatih; koncem leta 1963 je njihovo število naraslo na 80.033, torej za 20,5 %.

Najmočnejši strokovni sindikat je sindikat gradbenih in lesnih delavcev, ki šteje na Koroškem 14.116 članov. Njemu sledijo sindikat kovinarjev in rudarjev z 12.802 članoma, sindikat delavcev v kemični industriji s 3945 člani in sindikat delavcev v tekstilni, oblačilni in usnjarski industriji z 2936 člani. Ostali sindikati imajo manj kot 2000 članov. Najbolj so sindikalno organizirani kovinarji in rudarji, med njimi jih je 85 % sindikalno organiziranih. Najslabše so organizirani delavci v trgovini, transportu in prometu, kjer jih je le 13 % včlanjenih v svoj sindikat. Skupno je na Koroškem 57 % delavcev in nameščencev sindikalno organiziranih.

Ta primerjava kaže, da se nekatere skupine delavcev in nameščencev še ne zavedajo dovolj pomena vključitve v svoj sindikat in koristi, ki jih jim to članstvo zagotavlja. To zlasti velja za delavce in nameščence v hotelski in gostinski obrti, za delavce v kmetijstvu in gozdarstvu ter v drobni trgovini in obrti. Na sektorju obrtnega gospodarstva je število sindikalno organiziranih delavcev in nameščencev v zadnjih desetih letih naraslo za 25,6 %, medtem ko je na sektorju družbenega gospodarstva naraslo le za 15 %.

## TO IN ONO

### od Šmohora do Labota

ŠMOHOR. — Jutri dopoldne bo poštni urad v Šmohoru »uradno« zasedel nove prostore. Slavnostno jih bo odprl minister za promet in elektrifikacijo Otto Probst.

BELJAK. — Masiv Dobrača, ki je v snegu, je v nedeljo poledenel in predstavlja veliko nevarnost za smučarje.

LOČE OB BAŠKEM JEZERU. — Vzpon na Jepo je v nedeljo zahteval tri smrtne žrtve. Hilda Preslauer, Rudolf Kuchar in Janez Koleschnig iz občine Bekštanj — vsi v starosti od 18 do 23 let — so prišli pri vzponu na Jepo v snežni metej, vsled česar so strmoglavili z vzhodnega grebena, pod katerim jih je ekipa reševalcev v ponedeljek našla mrtve.

ROŽEK. — V zadnjih dneh so Rožek in okolica do Področice, Ledine, Vernberka in Vrbe občutili več potresnih sunkov. V Rožeku je zaradi tega nastala tudi škoda.

BILČOVS. — Da tudi kot župan ne sme vsakogar žaliti, kot se mu ljubi, je moral v ponedeljek pred celovškimi sodiščem vzeti na znanje Pavel Bartl, ki je bil kaznovan, ker je dejal, da morata trgovca Janko in Gašper Ogris »postati šele občana, preden bo občina pri njima kaj kupila«.

SLOVENJI PLAJBERK. — Kakor je slišati, jo je plajberški medved pobrisal čez Medvedje sedlo na jugoslovansko stran. V terek je koroška deželna vlada končno razveljavila odlok, po katerem je bil medved pod kaznijo zaščiten.

CELOVEC. — Dolgoletni član in bivši direktor Mestnega gledališča Theo Knapp je ta teden praznoval svojo sedemdesetletnico. Priljubljeni igralec in pevec je že 53 let na gledališkem odru, celovška gledališka publika pa ga pozna od leta 1920 naprej. Stalni član celovškega gledališča je od leta 1939.

GALICIJA. — Velika nesreča se je pripetila v družini Franca Kaiserja v Podkrinu. Ko je v nedeljo zvečer njegov sin Adolf jemal iz avtomobila, s katerim sta se vozila, lovsko puško, se je ta sprožila in smrtno zadela očeta Franca.

TINJE. — Od nedelje naprej je deželni glavar Ferdinand Wedonig častni občan občine Tinje. Tinje imajo sedaj tri častne občane. Pred tem sta postala častna občana dr. Hans Steinacher in dvorni svetnik dr. Alois Karisch.

REBRCA. — Delavci v papirnici Rebrca so nemalo ostrmeli, ko se je v sredo minulega tedna v njihovi bližini spustil v grmovje divji petelin. Ker je s peruti zadel v električno napeljavo, so se mu omrtvičili.

PLIBERK. — Po otvoritvi novega občinskega uradnega poslopja bodo jutri dopoldne odprti tudi novi prostori poštne urada v tem poslopju. Te prostore bo odprl minister Otto Probst.





Na Šavrinskem je živel neke in nekoč bogataš. Ošaben je bil ko grof, oblasten ko beneški dož, oderuški ko skopuh in nasilen ko razbojnik. Kmetom je v nesreči posojal denar, ko pa mu dolgovi niso mogli poravnati, jih je pregnal z domov in spremenil v hlapce in deklet. Za bore hrano in streho nad glavo so mu morali garati od zore do mraka, in če je kdo od napa omagal, ga je z bičem pretepel. Strah in trepet sta hodila pred njim. Vsi so se ga bali in vsi so ga sovražili. Devet vasi in čez in čez človeka, ki bi ga ljubil. Še lastni ženi je bil zopr.

»Nehaj!« ga je prosila. »Ko bi sovražni pogledi zažigali, bi se spremenil v prah in pepel. Tako ne moremo živeti.«  
»Prav to mi je všeč, da me sovražijo,« ji je odvrnil. »Ker me sovražijo, se me boje.«

## PRAVLJICA O PRITLIKAVEM NASILNIKU

S a š a V r b n i k

Zena mu ni vedela kaj odgovoriti. Skrila se mu je in se razjokala. In tako se je njegovo početje nadaljevalo, dokler se ni nekega dne pojavil v tistem kraju popotnik iz daljnih krajev. Prišel je do nasilneževe hiše prav v trenutku, ko je le-ta z bičem pretopal svojo najmlajšo deklo, ker ji je od onemoglosti padla golida z namolženim mlekom iz rok.

»Saj jo boš ubil,« mu je zaklical popotnik. »Ali si človek ali živina? Pusti jo!«  
»Kaj si dejal?« je v jezi zakričal nasilnik. »Kdo si, da si upaš tako govoriti z menoj?«  
»Človek sem,« mu je odgovoril popotnik. »Ti pa, kot kaže, nisi.«  
»Človek?« se je zarežal nasilnik. »Samo človek si in nič več?«  
»Človek,« je potrdil popotnik. »Več mi ni treba biti.«

»Če ti ni treba več, potem si potepuh,« je zarjul nasilnik. »S potepuhi opravi na krat-

ko.« Dvignil je bič in neusmiljeno bil po neznanecu, tega pa udarci očitno niso boleli, zakaj bolj ko ga je surovež bil, bolj se je smejal. »Se smeješ se mi?« je v hušji jezi kričal nasilnik. »Bomo videli, koliko časa ti bo še šlo na smeh. Ubijem te.« In ga je dalje in še huje bil.

»Ubiti me ikaniš?« je še vedno med smehom dejal neznanec. »Če si take volje, me kar ubij! Bomo videli, koga izmed naju bo prej konec.«

To je nasilneža še bolj razkačilo. Z vso močjo je z bičem opletal po popotniku, a moč mu je pričela pojemati prej, ko se je bitni nehal smejati. Nazadnje je tako onemogel, da se je zrušil na tla in le še s težavo lovil sapo. »Nu, vidiš!« je rekel popotnik. »Ti mar nisi sem dejal, da bo prej konec tebe ko mene?

Če bi se mi zahotelo, bi ti mogel ta trenutek upihnuti luč življenja, a tega ne bom storil. Živi, da boš spoznal, kako prijetno je biti ponižan! Ne povem ti, kaj sem ti namenil, pa boš še prekmalu sam spoznal.« To reki je dvignil palico, zamrmral čarodejne besede in se dotaknil nasilnikove glave. Potem se je vzravnaval, obrnil in odšel svojo pot.

Ko si je nasilnik opomogel, je planil kvišku, sklical hlapce in jim velel:

»Oborožite se z vilami in s sekirami, zadržite konje in oddirajte za razbojnikom, ki je odšel proti dolini. Če ga ne ujamete, vas bom do krvavega pretepel.«

Hlapci so brž storili po gospodarjevi volji. Oborožili so se, zajahali konje in se pognali proti dolini. Jahali so tako naglo, da jim še zajec ne bi ušel, a zasledovanega le niso dohiteli.

»Preiščite polje in gozd!« jim je ukazal nasilnik. »Najdite ga, pa če se je v zemljo vdrl!« Na vse strani so se hlapci razkropili, vse polje, grmovje, vinograde in gozd pretaknili, pa spet zaman. Neznanka niso našli. Šele ko se je znočilo, so iskanje opustili in se zbrali pred gospodarjevo hišo.

»Slaba nam bo predla,« je menil prvi hlapec in se s strahom ozrl po nasilniku, ki je v divji jezi planil prednje.

»Torej ga niste našli?« se je zadr. »Spravite vile in sekire ter se vrnite!«

Hlapci so izpolnili gospodarjev ukaz, in ker so dobro vedeli, kaj jih čaka, so se postavili v vrsto in upognili hrbte. Tedaj je nasilnik pograbil najdebelejši bič, da bi hlapce pretepel, a glej čudo! Brž ko je zamahnil po prvem, se je pričel krčiti in iz močnega hrusta se je spremenil v tako šibkega pritlikavca, da mu je še bič postal pretežak. Zaman ga je skušal zavihteti.

»Ho-ho-ho...« so se zahotali hlapci, ko so zagledali gospodarja tako majhnega in ne- bogljenega. Le-ta se je pa še dalje drl in repenčil, a namesto da bi bil ostrahujoč, je postal hudo smešen. »Ho-ho-ho...« so se krohotali hlapci in se od smeha za trebuhe prijemali.

»Ali nas ne boš bil, gospodar?« mu je med smehom zaklical prvi hlapec.

»Bij nas, bij, pritlikavec!« mu je med še večjim smehom dejal drugi hlapec.

»Zares mogočen si postal, gospod!« mu je v brk zabrusil celo najmlajši pastir.

Jeza in sramota sta spravila nasilnika do nezvesti. Ko da bi bil mrtev, se je zgrudil pred hihitajočimi se hlapci na tla.

»Kaj naj storimo z njim?« je vprašal najstarejši.

»Med prasce ga vrzimo! Tja sodi,« je svetloval drugi.

»Na verigo ga pripnimo kakor opico!« je predlagal tretji.

»Ubijmo ga!« so zaklicali ostali.

»Ne, ubijali ga ne bomo, zakaj ubijalci nismo!« je zaključil posvet najstarejši. »Ženi ga propustimo!«

In tako so storili.

»Joj!« je zakričala žena, ko ga je zagledala tako ne- bogljenega. »Strašna, a zaslužena kazen te je zadela.« Vendar se ji je zasmilil, da se je mlo razjokala, ga dvignila in odnesla v posteljo.

Minila je noč in zaspivala je zora od onstran Slavnika. Tedaj so v kurniku zapeli petelini in nasilnik se je prebudil. Pomel si je oči, se spomnil dogodka prejšnjega večera in skočil iz postelje. Toda glej! Spet je bil tak kakor nekoč.

»Sanjalo se mi je, da sem bil pritlikavec in da so se mi hlapci smejali,« si je dejal. »Da, le sanje so bile.« In je brž tekkel v izbo k deklam. Ko pa je videl, da še niso vstale, je pograbil bič in jih pričel tepsti. Brž pa, ko je udaril po prvi, se je spremenil v smešnega pritlikavca.

»Glejte ga, glejte!« je zaklicala prva dekla. Naš gospodar je postal petpediti možiček.

In se je na ves glas zasmejalo.

»Popostujmo ga malo!« je predlagala druga dekla in si ga vzela v naročje.

»Hi-hi-hi...« so se hihitale vse do najmlajše, možiček pa se je divje otepal in od jeze penil kakor kuhan polž. Pa so ga deklet brž užugale. Druga drugi so ga metale v naročje, potem pa v plenice povile in v staro zibelko položile. »Sladko spančkaj!« so še rekli in odšli po svojih.

Možiček se je hudo drl, potem pa je od utrujenosti zaspal. Takega ga je po dolgem iskanju našla žena, ga rešila povojev in ga odnesla v spalnico.

In spet se je zaspivala zora onstran Slavnika in nasilnik se je spet zbudil kakor nekoč.

»Sam zlodej mi čara take sanje,« si je dejal in roboto zaklel. Potem je zagledal mirno spečo ženo, planil po bič in jo pričel pretepiti. »Ti mi čaraš take sanje, čarovnica!« je kričal in jo bil. Ko pa se je žena prestrašena prebudila, je opazila, kako mož spet kriči in se spreminja v pritlikavca.

Tedaj je nasilnik do konca poznal, da se mu ne prvič ne drugič in ne tretjič ni sanjalo. Pričel je premišljevat in je nazadnje doumel:

»Popotnik me je začaral. Dal mi je priložnost, da se poboljšam, pa sem jo trikrat zamudil. Zdaj mi ni več pomoči...«

Ves obupan se je odplazil od doma, zakaj bilo ga je preveč sram, da bi kot pritlikavec živel med ljudmi, katerim je delal zlo. Kam se je napotil? Kdo ve. Morda še vedno bega po svetu.

## Vrabc in lastovka

Na streho je priletel vrabec k lastovki.

»Kam greš, lastovka!« je ščebetaje vprašal brhko soseda. »Na jug, na jug,« je začvrčala ptica, »kaj ti ne pojdeš na zimo iz mrzlih in neprijetnih krajev!«

»Jaz, a zakaj neki!«



»Glej ga, bedaka, saj tu ne boš imel ni gorkega stanovanja, ni dovolj hrane...«

»In ko bi tudi moral poginiti,« je odvrnil dobri rjavček, »ne zapustim svoje prelube domovine, marveč z njo hočem trpeti in stradati ter pričakovati boljših in srečnejših dni.«

Sraka, ptica črno-bele barve z dolgim repom, je že od davno poznana kot kradljivka. Tudi neka žena v Chicagu je imela tako srako. Dobro izveščana je odletela v bližnji hotel in skozi odprta okna prišla v sobe. Od tam je nosila samo blesteče predmete, največkrat nakit. Pritožbe hotel-sih gostov niso imele konca. Policija je ne- prestano iskala, a tata nikakor niso mogli najti.

V tem hotelu je stanovala tudi neka ženska, ki je imela zelo slab spanec. Nekega dne po kosilu se je vlegla v posteljo, da bi

## Čuden tat

si malo odpočila. V svoji hotelski sobi je pustila odprto okno. In komaj, da je malo zaspala — že jo je predramil neki šum. In — glej! Na mizi je zagledala srako, ki je prav takrat vzela v kljun briljantni prstan in z njim zletela skozi okno. Prestrašena žena je skočila s postelje in videla, kako je sraka zletela v neko privatno stanovanje, takoj na drugi strani hotela. Nemudoma je obvestila policijo, ki je pri natančnem pregledu stanovanja našla mnogo raznovrstnega nakita, ki ga je sraka — kradljivka prinašala svoji gospodarici.

## Okameneli smehlaj

JOŽE  
CIUHA



Rekla je:

»Če hočeš, greva lahko v templje. V letalu si rekel, da bi šla. Vendar ne pričakuj preveč: na umetnost se nič ne spoznam in vse templje imam enako rada.«

»Dobro, pa pojdiva v templje.«

»Če hočeš, greva lahko tudi kam drugam.«

»Kam?«

»Kamorkoli hočeš.«

»Prav rad grem v templje.«

»Tudi jaz grem rada.«

»Torej pojdiva!«

»Če hočeš, greva lahko tudi na dom moje matere.«

»Lahko, če bi rada šla.«

»Meni je vseeno: toda v hiši imamo praznik in povabili so naju.«

»Tudi mene?«

»Tudi tebe.«

»Kakšen praznik praznujete?«

»Tega ne bi znala povedati. Sem že poskušala Američanu, pa ni nič razumel. Zdaj ne bom več poskušala. Mogoče ne poznam pravih angleških besed. Pa saj je vseeno, kajne?«

Gledal sem jo od strani in ugibal, čemu je toliko ne- gotovosti v njenem glasu in toliko nemira v njenih prstih.

»Si vesel, da sem prišla pote?«

»Sem.«

»Ti je zares vseeno zaradi pagod?«

»Seveda.«

»V Bangkoku je gotovo več kot tisoč templjev, in res ne vem, v katerega bi te peljala.«

»Rad grem na dom tvoje matere.«

»Avtomobila ti tokrat ne bo treba plačati, ker je voznik moj prijatelj.«

Oklenila se me je za komolec in spet začela govoriti o nesreči, ki jo razjeda.

Avto se je prerinil iz mesta in zavil v uličice med čedne iz tikovega lesa grajene hišice. Sestavljale so jih na pol odprte lope v pritličju in stanovanjski prostori v prvem nadstropju, h katerim so vodile lesene stopnice. Hiše so bile kvadrataste, s strehami, lki so se iz sečišča diagonal nizko spuščale k štirim stenam.

Ob eni takih hiš se je vozilo ustavilo. V pritlični lopi, kamor me je povedla Noi, so bila zbrana dekleta. Sedela so na rogoznicah, pila pivo, coca-colo in sadne sokove. Njih pogovor je bil živahen in poln sproščenega smeha. Nisem jih razumel, vendar sem imel občutek, da vklepajo v besede kosmate robotosti. Skoraj vsa so bila spet brhka. Za razliko od Noi se je mnogim videlo, da so prostitutke. Izdajali so jih brezsrčni pogledi in sem pa tja vpadljive obleke. Noi mi je vsako posebej predstavila. Imena so zvenela tuje in nobenega si nisem zapomnil.

Kmalu sem sprevidel, da razen Noi in ločene žene policijskega stotnika le slabo govorijo angleško. Stotnikova žena — bilo ji je okoli trideset let — mi je, ne da bi jo karkoli vprašal, povedala svoj življenjepis. Največ je govorila o minulih zakonskih intimnostih. Stotnika ni

obdržala v lepem spominu. Svojo pripoved je končala približno takole:

»...Sicer pa v postelji naši moški niso dosti prida. Res je, da mu nisem mogla roditi otroka, ker sem jalova, toda za tisto, lkar mi je nudil on, mi ni žal, da me je spodil od hiše.«

Mogoče se je na ta način ponujala, toda o tem nisem razmišljala.

Ko je bila biografija ločenke mimo, sta prišli Noini sestrji. Najstarejša je bila velika in močna lepotica v od- cvetu, priležnica drobnega Japonca, druga pa manjša, lepa in molčeča, ljubica Američana, ki ne nosi uniforme. Z njima je prišla tudi mati. Bila je matrona z energičnimi, na pol moškimi potezami in prstanom, nataknenim na meziniec: droben je obsedel nad drugim členkom. Imela je snežno bele lase, kar je v teh krajih precejšnja redkost. Kdo ve, kako se je v Bangkoku mešala kri, odkar so se bile začele stekati vanj reke tujcev. Povsod je bilo dosti znamenj o tem, da so v tem cocktailu krvi prizadevno de- lovali tudi belci.

Med dekleti sem opazil domačinko z rdečimi lasmi. Imela je nekoliko bolj blede polti, sicer pa vse značilnosti svoje vzhodnjaške matere. Bila je plod bežne ljubezni med njo in nekim Francozom. Dekle je po očetu nasledilo le nekaj ljubkovanih besed, lki jih je bil oče v ljubezenski razvnetosti šepetal materi in lki jih je ta v spomin nanj povedala rdečelasi hčeri.

Za pijačo, v kateri je prevladovalo močno pivo, so nam postregli še z jedačo. Prinesli so velike pladnje s testeninami z mesom in sesekljane pečene kokoši. Za pri- bor so nam služile paličice.

Ko smo potešili lakoto, smo se iz pritličja preselili v prvo nadstropje. Po tleh so bile razprostrte rogoznice, v kotih pa improvizirana ležišča. Posedli smo. Dekleta



## SKZ obvešča

REDNI LETNI OBČNI ZBOR  
SLOVENSKE KMEČKE ZVEZE

povezan z važnimi kmetijskimi, gospodarskimi in komunalnimi predavanji, bo

V SOBOTO, 28. NOVEMBRA 1964

ob 9. uri dopoldne v dvorani I  
delavske zbornice  
V CELOVCU.

Dopoldne bo občni zbor s poročili Upravnega in Nadzornega odbora ter referatom o agrarnopolitičnem razvoju, popoldne pa so predvidena predavanja in diskusija o sodobni mehanizaciji kmetijstva, o aktualnih vprašanjih kmetijskih gradenj in o delu kmečkega zastopnika v občini in komunalni politiki.

S POTI PO JUGOVZHODNI ŠTAJERSKI:

## Organizirana pomoč v sosesčini, organizirana kvaliteta in organizirana prodaja kmečkih pridelkov

Kakor smo že pred kratkim na drugem mestu poročali, so bili člani Nadzornega in Upravnega odbora SKZ ter njeni zaupniki pred tremi tedni na jugovzhodnem Štajerskem, kjer so proučevali organizacijo drobne kmečke proizvodnje in organizacijo sodobne mehanizacije kmečkega dela. Na svojem potovanju so obiskali Strojni krožek v Gleisdorfu, okrajno kmečko zbornico v Feldbachu in Jugovzhodnoštajerski krožek za vzrejo in pitanje prašičev. Povsod so jih sprejeli vodilni strokovnjaki okrajnih kmečkih zbornic Weiz in Feldbach ter jih z veliko vpludnostjo in iskrenostjo seznanjali z vprašanji in izkušnjami na njihovem področju dela.

## Strojni krožek Gleisdorf - organizirana pomoč v sosesčini

Strojni krožek v Gleisdorfu je bil prvi lovski krožek v Avstriji, ki se je letom lanskega leta uspešno razvil, da šteje sedaj 120 članov. Od tako imenovanih strojnih skupnosti se razlikuje po tem, da kupujejo kmetje v strojnih skupnostih stroje skupaj in

jih tudi skupaj vzdržujejo, medtem ko je v strojnem krožku vsak član sam lastnik stroja, ki jih ima, in da hodi z njimi proti plačilu na delo k sosedom. Tak ustroj nabave, dela in vzdrževanja kmetijskih strojev v drobni kmečki proizvodnji — ki je tam sicer po kmetijah že dokaj poenostavljena, skupno vzeto pa še vedno dokaj mnogostranska — omogoča, da imajo vsi kmetje svojo proizvodnjo polno mehanizirano z najmodernejšimi stroji in napravami. Tako ima nekaj kmetov docela mehanizirano košnjo in spravilo sena, druge skupine kmetov pa imajo polno mehanizacijo na področju pridelovanja žita, krompirja, sladkorne pese, koruze, silaže itd.

S tem kmetje krožka niso le pocenili mehanizacije svojih kmetij, marveč so pri vsakem članu stroji docela izkoriščeni, kar v naših primerih, ko hoče vsak imeti svoje stroje, nikoli niso. Po tej poti pa je tudi vsak kmet specialist na svojem stroju in pri delu z njim. Kdor n. pr. orje, orje pri vseh sosedih, medtem ko mu sosedje opravljajo delo pri okopavinah, pri žetvi, košnji, spravilu silaže in podobnem. V tem primeru tudi vsak s svojim strojem zasluži, kar mu pomeni, ko je stroj obrabljen, olajša njegovo nabavo.

Delo strojev računajo po uri in po hektarju površine. Krožek ima za delo vsakega stroja določene cene, ki so jih člani skupno sklenili. Medsebojne obračune dela krajev-

na hranilnica in posojilnica, pri kateri ima vsak član svoj tekoči račun. Velika prednost krožka pa je tudi v tem, da mu dajejo tovarne pri nabavi strojev in nadomestnih delov tudi do 33 % popusta na običajne cene. To jim je med drugim omogočilo, da je krožek vse traktorje na najcenejši način opremil z modernimi sedeži, ki varujejo zdravje traktorista in da so vsi člani prišli najcenejšim putem do enolihih novih hladilnikov.

## Naše najboljše jabolčne sorte

RUMENI BELFLER (Gelber Belle-fleur) je debelo zgodnjezimsko jabolko s povprečno težo 160 g. Šest plodov tehta navadno 1 kilogram. Plod je rumene barve, precej enotne oblike, večinoma storžčast in rebrat. Le plodovi, ki so bili dobro obsončeni, so nekoliko rahlordeče pobarvani. Belfler se v shrambi drži do januarja, v višjih legah pa tudi dalj. Kjer dobro uspeva, ga je mogoče z lahkoto spraviti v denar, ker je zelo finega okusa. Drevo raste v širino in dela tanke in zelo dolge pogonjke, vsled česar je njegova krona zelo gosta in višja. V mladosti potrebuje drevo zaradi svojih lastnosti zelo skrbno vzgojno rez. Slaba stran te sorte je, da je zelo občutljiva za pozebo in da rane na deblu zelo rad napade rak. Sprito te slabe lastnosti je priporočljivo cepiti Belflerja v drevo, ki je odporno proti pozebi, kot ga saditi.

ZLATI DELIŠES (Golden Delicious) je najboljša sorta jabolke na svetu sploh. Njen plod je na splošno debel in rumene barve, na sončni strani je oranžno nadahnjena. Na koži ima deloma rjaste in zaradi tega dobro vidne pičice. Na trgu dosega najvišje cene, vsled česar se je ta sorta udomačila skoraj po vsej Zahodni Evropi. Plodovi se v shrambi dobro držijo in skoraj ne gnijejo, vendar se tekom januarja pričenja njihova kvaliteta naglo slabšati. Kakor je Deliše kvaliteten, tako je tudi zahtevno jabolko. Če mu ni bilo redno gnojeno, ne rodi in krošnja drevesa se prične naglo starati. Poleg dobrega gnojenja pa zahteva tudi redno škropljenje, drugače postanejo plodovi krastavi in razpokani. Njegovo sajenje je priporočljivo le v sončnih toplih legah, navzlic temu pa bi poizkus s to sorto zlasti v obliki precepeljaja nikjer ne škodoval. Ob primerni oskrbi bi drevo tudi pri nas prineslo res dobra jabolka za domače potrebe.

INSTITUT ZA GOSPODARSKO RAZISKOVANJE NAPOVEDUJE:

## Ugoden razvoj na trgu s klavnimi prašiči

Od septembra 1963 do avgusta 1964 je ponudba klavnih prašičev na domačem trgu po številu narasla za 2,6 %, po mesu pa za 5 %. Tej ugotovitvi pridružuje Avstrijski inštitut za gospodarsko raziskovanje drugo ugotovitev, v kateri je rečeno, da je v istem razdobju ponudba mesa goveje klavne živine vključno importov padla za 2 %, ponudba telečjega mesa (brez importov) pa za 11 %.

Ker v prvem polletju 1965 ni pričakovati, da bi ponudba govejega in telečjega mesa bistveno prekosila letalnjo, in ker bo povpraševanje za mesom še naprej naraščalo, bodo pogoji za prodajo klavnih prašičev ugodnejši, kot je prvotno izgledalo.

Ne glede na to pa utegne v času od marca do avgusta priti do težav v vnovečenju klavnih prašičev. Intervencijski nakupi in vlaganje zaklanih prašičev v zmrzovalnice verjetno v tem času ne bodo v stanju tako pospešiti povpraševanje za klavnimi prašiči, da ne bi prišlo do padcev cen in s tem povezanega manjšega pripusta plemenskih svinj.

Po zadnjem številu prašičev, 3. septembra 1964 je pričakovati, da bo v času od decembra do februarja ponudba klavnih prašičev narasla za 10 % na skupno 610.000 klavnih prašičev. Ker smo pred letom dni v tem času prašiče še uvažali, bo ta ponudba ravno krila povpraševanje. V času od marca do avgusta bo ponudba narasla na 1.300.000 prašičev, kar je za 80.000 več kot letos v tem času. Najbolj bo prekomerna ponudba pritiskala na trg v času med marcem in junijem, kjer je pričakovati, da bo za 9 % višja, kot je bila letos, ko je bilo treba z intervencijskimi odkupi odkupiti 34.000 prašičev in jih spraviti zaklane v hladilnice.

Z avgustom je pričakovati spremembo na trgu s klavnimi prašiči. Že sredi leta 1964 se je namreč tendenca v pripuščenju svinj spremenila. Medtem ko je štetje 3. junija pokazalo, da je v primerjavi s 3. junijem 1963 število brejih svinj naraslo za 8,5 %, je primerjava septembrskih štetij pokazala le še 4,9 % porasta števila brejih svinj. Ker bo število brejih svinj še nazadovalo, je po mnenju inštituta pričakovati, da bo decembrsko

štetje pokazalo le še za 5 % več prašičev, kot jih je pokazalo decembrsko štetje 1963. Septembrsko štetje je pokazalo, da je v državi za 7 % več prašičev, kot jih je bilo pred letom dni.

Kar tiče Koroške, bo razvoj v prihodnjih mesecih tja do julija motilo dejstvo, da so septembra pri nas našli za 11,1 % več prašičev kot pred letom dni. Večji porast števila prašičev so zabeležili le še na Salzburškem in v Vorarlbergu.

## Končno obvezno kmečko bolniško zavarovanje

Ob priložnosti pogajanj za proračun 1965 sta se vladni stranki med drugim tudi sporazumeli, da bo parlament do novega leta sklenil zakon o obveznem kmečkem bolniškem zavarovanju. Zakon bo stopil v veljavo s 1. januarjem 1965. Kakor je predvideno, bo ustanova, ki bo upravljala to zavarovanje, pričela pobirati prispevke s 1. oktobrom 1965, zdravniške in bolnišniške storitve pa bo pričela plačevati od 1. januarja 1966. Svoja denarna sredstva bo zavarovalnica zbiral iz prispevkov kmetov in iz prispevkov države, ki bodo znašali 50 % potrebnih sredstev. Potrebna sredstva za leto 1965 v višini 60 milijonov šilingov so v osnutku proračuna že predvidena.

Prispevki kmetov se bodo ravnali po znesku za odmero zemljiškega davka. V kakšni višini bo zavarovalnica pobirala te prispevke, zaenkrat še ni znano.

Po osnutku zakona, ki ga je pripravilo socialno ministrstvo, bo uslug bolniškega zavarovanja deležna vsa družina. Kmečka bolniška blagajna bo plačevala zdravnika, zdravnika in zdravljenje v bolnišnicah. Poleg tega bodo kmečke matere ob porodu deležne enkratnega prispevka. Prav tako bo kmečka bolniška blagajna izplačevala enkratne prispevke ob smrti družinskega člana.

Vladni stranki sta se tudi sporazumeli za zvišanje kmečke dodatne rente in kmečke nezdodne rente. Obe renti bosta tekom leta 1965 v dveh etapah povišani za skupno 9 %. V ta namen bo država povišala svoj prispevek za kmečko rento in za kmečko nezdodno rento za 3,2 milijona šilingov.

so zamenjala svoja ozka modra krila z ohlapnimi londžiji, enakimi sarongom. Pri menjanju garderobe jih moja prisotnost ni prav nič ovirala. Tako sem videl kar čedno kolekcijo rdečih, vijoličastih, temno modrih in črnih hlačk, ki so jih povečini obrabljale fine čipke. Pogovor je postal vse bolj živahen, vse več steklenic piva pa praznih.

Noi je prijeljala sina. Dvletrni deček je imel kodrast lase, velike oči in svetlo polt. Bolj je bil navajen stare matere kot Noi. Dekleta so ga mečkala, si ga podajala iz rok v roke: deček jih je zrl z izrazom nelagodnosti in bojznosti.

Začele so kvartati. Igrale so za denar. Noi mi je rekla:

„V igri vedno izgubljam. Vsaj sto batov me bo stalo. Mogoče tudi več, vendar vseeno rada igram. Enkrat bom tudi dobila.“

„Enkrat se mora sreča obrniti tudi tebi v prid.“

„Mogoče mi boš ti prinesel srečo.“

Pa je nisem: Noi je izgubljala. Vedno znova je odpirala denarnico in segala po bankovcih. Dobivala je ločenka. Vsa dekleta so igrala s strastjo.

Živahni pogovor se je v igri nekoliko potišal, čeprav smo pili pivo kar naprej. Tudi druga dekleta, ki v igri niso sodelovala, je prevzela ista napetost.

Ko je Noi izgubila že več ko tristo batov, jo je v igri zamenjal brat. Prišel je še ob pravem času: del izgubljenega denarja je pripral nazaj.

Prežal sem na vse, kar se je dogajalo v hiši, da bi pač kakorkoli odkril smisel praznovanja. Vendar razen čezmernega popivanja in žrtja nisem ničesar opazil.

Popoldan je tonil v noč, ko sta v sobo hrupno vpadla dva Američana. Bila sta v civilu, vendar mi je Noi povedala, da sta vojaka in da se bojujeta nekje v Laosu. Oba sta bila visoka in širokopleča hrusta: eden severnjak

iz Chicaga, drugi pa južnjak iz Miamijs. V hipu je vsakemu od njiju obviselo okoli vratu dekle. Iz žepov sta razen steklenic z whiskyjem izvlekla škatlice s srebrnimi kroglicami in zaponkami za lase. Naki so si dekleta takoj kokešno nataknila. Hrup se je sprostil, vendar se igra s kartami ni prekinila.

Med pivo smo začeli mešati žganje. Vojaka v civilu in nekaj deklet so se preselili v sosednjo sobo. Trušč, ki je prihajal skozi tanko leseno steno, so v besedah spremljale krepke kletvice in vulgarnosti. Ameriški vojaški besednjak je v njih zelo bogat. Na to specializirano izrazoslovje so se dekleta, nevede jezika, dobro spoznala. Pod vplivom močne pijače so preklinjale vse, kar jim je prišlo na misel: vmes tudi whisky in armado „svobodnega sveta“, v katere enotah sta se vojaka borila. In tudi njima niso prizanesle. Nekaj časa so vzklikale kot za stavo:

„Go to hell, damned Yankee!“

„Go to hell, bloody sackers!“

„Go to hell, you son of a bitch!“

„Go to hell.“ itd.

Zvenelo je, ko da bi se bile zabavale ob teh jezikovnih sposobnostih. Iz sobe se je skozi vrata opotekla francosko-tajska mešanica. Obvisela je na stopnišču in bruhal čez ograjo.

Noi je ves čas nekaj govorila. Besede so bile enostavne in jasne, stavki pa natrgani. Zelo malo otipljivega sem izluščil iz njih. Ob nejasni simboliki je iz njih še vedno dihalo zadržana negotovost. Nekaj jo je kar naprej dušilo. Malce pijana je bila enaka človeku, ki se utaplja v somnabulnem močvirju nedoumljivega.

Govorila je o ljubezni. To, čemur je pravila „ljubezen“, se je zdelo pri njej več kot to, kar ta beseda tu pomeni. Bila je želja po dvojni skladnosti, ki ni vezana zgolj na ritem in strast potopljenih teles. Bila je pregra-

jena želja, po kateri se je v svoji nenehni prizadetosti hotela vsaj malo izenačiti s tistimi, ki so ji bili govorili o ljubezni in ji plačevali zanjo. Morda se je v dveh letih, ki jih je preživela z Amerikancem, dvignila nad okvire svoje življenjske vezanosti: socialne, moralne in etične. Zato za razočaranjem ni ostala samo rana, ki je prepuščena času, temveč tudi porušena skladnost določenega pojmovanja življenja. Bila je ogoljufana, pa ni vedela prav, kako in zakaj. S prstom se je potrkala po temenu in rekla:

„Tu notri nosim svojo nesrečo. Tu notri vedno nekaj kljuje. Mogoče res preveč razmišljam. Ne morem živeti takoj kot druge. Saj bi rada, a ne morem. Prijateljica brajejo norca iz mene in z nikomur več ne morem govoriti. Pravijo, da sem neumna. Res je, da zelo malo vem o življenju in svetu, vem pa, da tako ne morem živeti. Rada bi imela drugačno službo.“

Veš, najela sem si inštruktorja in že nekaj časa se učim. Nekoč sem znala pisati samo po lajsko, zdaj pa znam že tako, kot vi pišete. Tudi tipkanja me uči. Imam nekaj prijateljev, ki niso slabi. Upam, da mi bodo preskrbeli službo. Mogoče bom potem bolj srečna. Mogoče bom tudi dobila moža. Hudo je, ker imam tako težko srce. Domačim nisem o tem nič povedala, ker bi rekli, da sem povsem nora. Le zakaj sem listega tako ljubila? Morda sem res neumna, toda poskusila bom kljub vsemu. Službo moram menjati: drugače bom umrla.

Povej mi, mar veruješ v posmrtno življenje? Moj Američan mi veroval in tudi jaz si nisem povsem na jasnem, čeprav mi odleže, kadar grem v pagodo. Lahko bi večkrat šla. Ne vem, čemu ne hodim tja.

(Nadaljevanje sledi)



# za oddih in razvedrilo

OLIVER  
TAYLOR

## NAGRADA

Tom Bruce je bil že deset let kurir deželne hranilnice na Wall Streetu. Vsak dan je v svoji sivi uniformi in s črno usnjeno torbo obiskoval ulice te denarne četrti.

Pri svojem delu ni nikoli napravil niti najmanjše napake. Njegovo zasebno življenje je bilo vzorno. Pa kljub temu vlačil okrog svojo malo črno usnjeno torbo polnih deset let.

Tom Bruce je šel mimo svoje banke in se pomelal med množico, ki se je spuščala v podzemno železnico. Čez nekaj trenutkov je prispel na postajo Grand central, vstopil v garderobo, prevzel svoj kovček in temno modro obleko, se v strnišču preoblekel, predeval vsebino črne usnjene torbe v kovček, sivo uniformo in črno kožno torbo pa postavil v garderobo.

»Do zdaj je šlo vse gladko,« je rekel Tom samemu sebi, ko se je vzpenjal na vlak proti Bostonu. Ko je sedel, je takoj odprl kovček in pogledal, če je kovinska škatla še v njem. Zadovoljen se je naslonil na sedež in pričel sanjariti. Smehljaj se je, ko si je predstavljal obraz knjigovodje, ko bo le-ta videl, da se Tom ne pojavi. Predstavljal si je starega predsednika banke, ki bo zaman čakal, da bi oddrhal svoj stereotipni govor o marljivem delu kakor vselej ob takih prilikah.

Dosti je bilo! Tom je marljivo in naporno delo končal! Toda s 50 tisoč dolarji v žepu. Ta akcija bo direktorjem banke pokazala, da je Tom Bruce preveč pameten, da bi samo tekal! To noč je sladko prespal v nekem bostonskem hotelu.

Ko se je zdanilo, si je po telefonu naročil jutranje časopise iz New Yorka in Bostona. Pazljivo jih je pregledal. Policija je izražala bojazen, da gre za zločin. Smatrala je, da so Toma nasilno odvlekli, okradli, potem pa ga vrgli v East River.

Še enkrat je preštel dolarje, jih pazljivo zložil v kovinsko škatlo in jih zaklenil. Po zajtrku je odšel v eno od znamenitih odvetniških pisarn v Bostonu.

Stopil je v odvetniško pisarno Clank-Terell-Kingsley. Svetlolasa tajnica mu je sporočila, da bo moral čakati enega od poslovnih partnerjev najmanj eno uro, preden ga bo lahko sprejel. Ko je sedel, je prvokrat začutil od strahu oznojene roke in se vprašal — zakaj?

Povsem gotovo je, da ga tu nihče ne bo prepoznal. Kdo bi ga tudi lahko? Njegovih slik ni. Vse jih je uničil.

Strah. To je edini ostanek njegovega poštenja. Poštenje — to so mu ubijali vse življenje. Strah je sedaj vse, kar mu je od tega ostalo. Skušal ga je prikriti s sanjarjenjem o rožnati bodočnosti in o bogastvu, ki ga je pričakovalo. Še vedno je sanjaril, ko so ga poklicali v sobo gospoda Kingsleya.

»Zelite?« ga je vprašal odvetnik in ga zbudil iz sanj.

»V tej kovinski škatli imam vrednostne papirje. Odhajam na daljše poslovno potovanje in lker ne vem točno, kdaj se bom vrnil, bi jih rad shranil pri vas.«

»V redu. Dal vam bom potrdilo,« je rekel Kingsley.

Tom se je nenadoma spomnil da potrdila ne sme sprejeti. Kam ga bo spravil? Če ga bo imel pri sebi, ga bo policija vsekakor našla. Zato je povsem mirno nadaljeval: »Gospod Kingsley, sam sem na svetu, brez družine in bližnjih prijateljev. Pot na katero odhajam,

ni brez nevarnosti. Potrdilo bi lahko izgubil. Ali ne bi mogel po povratku vam ali vašemu nasledniku povedati samo svoje ime?»

»Prav,« je odgovoril odvetnik. »Kako se imenujete?»

»Mosscrip, George Mosscrip.«

Ko je prišel na ulico, si je oddahnil. »Najtežji del načrta sem izvedel,« je šepetal. »Popoln zločin! In jaz sem tisti, ki sem ga izvedel.«

Pozno popoldne se je vrnil v New York, odšel na najbližjo policijsko postajo in razburjeno dejal službujočemu policistu: »Jaz sem Tom Bruce. Iz deželne hranilnice na Wall Streetu sem ukradel 50 tisoč dolarjev. Zaprite me!« Narednik ga je začudeno pogledal: »Zakaj se prijavljaš, mladenič?»

»V centralnem parku sem zaspal. Ko sem se zbudil, torbe ni bilo več. Ni mi več živeti.«

Na razpravi je Tom svojo enostavno zgodbo ponovil.

Predsednik banke, gospodinja in nekaj bančnih uslužbencev so potrdili njegovo neporečno življenje. Obsodili so ga na pet let. Pri izreku obsodbe mu na obrazu ni zatrepotala niti mišica in pretvarjal se je, kot da mu je žal. Vse to je namreč predvidel in vse je šlo po načrtu. Edina težava je bilo pismo potrdilo pri odvetniku, pa tudi ta zadeva je bila ugodno rešena. Na papirju ni ničesar razen mistega imena pri advokatu, toda tega imena tako ali tako nihče ne more odkriti.

Od vseh teh možnosti je premišljeval Tom, ko je sanjal o svojem malem bogastvu in rožnati bodočnosti. Saj je star 33 let, preselil se bo na Florido in s tem denarjem bo v novem kraju postal spoštovan in priznan mešan. Tedaj bodo bančni kurirji prihajali k njemu.

Bil je vzoren kaznjeneec in po treh letih so ga izpustili. Najprej je za nekaj dni odšel v New York. Dobro je pazil, ali mu sledijo. Ko je bil prepričan, da mu ne, se je odpeljal v Boston.

V Kingsleyevi sobi je bilo vse tako kot pred tremi leti. Kingsley je sedel za svojo mizo in ko je Tom vstopil, je vzdignil glavo.

»Kaj želite?« ga je vprašal, toda z ničimer ni pokazal, da je Toma spoznal.

»Prišel sem po škatlo, ki sem jo shranil pri vas.«

»A tako? Koliko časa je pri nas?»

»Tri leta.«

»Kako se pišete?« je vprašal Kingsley z nasmehom. »Oprostite, toda ne spominjam se, da bi tajnica...«

»Ne ni ona...« Toma je oblil hladno znoj — pozabil je ime.

»Imate potrdilo?« je rekel Kingsley.

»Mmmm...« je pričel mrmrati Tom in buljil v advokatovo iztegnjeno roko. Začudenega Kingsleyevega pogleda ni mogel vzdržati. Obmil je glavo in si oči zakril z rokami, kot da bi si hotel osvežiti spomin.

»Mar se ne počutite dobro?« ga je vprašal advokat.

Tom je počasi spustil roke: »Ne, le ne morem se spomniti svojega...« Nenadoma je vprašal: »Ali se me ne spominjate?»

»Oprostite, toda res se vas ne spominjam. Tri leta je dolga doba, mi tukaj pa imamo toliko dela...«

Razumel je, da ga Kingsley res ni spoznal. V zaporu je ostareel, v obraz se je zdebilil, poznali pa so se mu sledovi kaznišniškega življenja.

»Ne nobenega potrdila ni bilo,« je zajecel Tom.

Kingsley je pogledal na uro, »Morda se boste jutri spomnili vseh podrobnosti, pa bomo vse uredili,« je rekel Tomu in ga spremil do vrat.

Znašel se je na cesti. V blodnjah je taval iz ulice v ulico, v parku je sedel na klopi. Sam sebi je šepetal: »Počasi! Pomiri se! Ne razburjaj se!«

Ime mu je plesalo pred očmi in v trenutku, ko se mu je zdelo, da ga je ujel, ga je spet izgubil. Njegove mišice so se krčile, bil je utrujen, hotel je kričati. Čim bolj se je koncentriral, tem bolj mu je ime padalo v mrak. Izčrpan je prišel v svojo hotelsko sobo in se vrgel na posteljo. Prevzele so ga strahotne misli. Imel je 50 tisoč dolarjev, zdržal je triletni zapor, toda le dve mali besedi ga ločita od denarja.

Ko se je prebudil, se je že svitalo. Bil je miren. Nenadoma so se mu pred očmi zopet pojavila imena. To so bile besede: George Goosse in Moss. Mah! (Moss pomeni v angleščini mah, Op. prev.). Tom se je po stopnicah pognal na cesto. Najti mora mah. Slišal je, da se človek lahko spomni imena stvari, ki jo je pozabil, če to stvar tudi v resnici vidi. Če sedaj zagleda mah, morda bi...

Na koncu ulice je roka. Morda bo tam našel mah, nekje v pristanišču. Toda ni ga našel. Strah, ki ga je pokopal skupaj s poštenjem, se je ponovno vračal. Občutil je svoje znojne roke. Nikoli se ne bo spomnil imena!

»To je nagrada za moje poštenje,« je ogorčeno vzdiknil, ko je mrzlično iskal mah. Nagibal se je nad vodno gladino in pregledoval robove lesenega pomola. Naenkrat se mu je zarinila v peto velika jeklena ost. Kriknil je od bolečine, se stresel in z roba pomola strmoglavil v hladno vodo.

Obupno je mahal z rokami, toneč, in zopet se je pojavljal na površini. Nenadoma je zakričal: »Spomnil sem se! Na pomoč! Mosscrip! George Mosscrip!...«

Besede je zadušilo žuborenje vode. Ostal je samo odmev: George Mosscrip! In na reki je zopet zavladala tišina...

Starejši ženski stopita v kupe.

»No, mali, ali ne boš vstal,« reče precej debel možak dečku, ki mirno sedi v kotu. »Tako bo lahko vsaj ena od dam sedela.«

»Kaj če bi vstali raje vi, tako bosta imeli obe prostor,« se odreže mali.

O

Oče in sin sta na počitnicah v Italiji. V slikovitem delu mesta ob jezeru Como sedi slikar pred svojo paletto.

»Očka, zakaj pa vlačita ta ubogi mož vse te barve, čopiče in slikarske priprave po tej

## ZADOBROVOĽJO

vročini s seboj? In zakaj sedi tako dolgo v tej vročini? Mora to?

»To pride od tega,« razlaga oče, »ker je pozabil doma svoj fotoaparati.«

O

»Zadnjič sem bil s prijateljico Jano na izletu s kolesom. In ko leživa v zeleni trati, mi reče:

»Oh, dragi, lahko imaš vse od mene, kar si želiš!«

»Pa sem si vzel kolo.«

O

»Zakaj kličeš svojega sinka vedno z drugim imenom, če je eden od tvojih treh prijateljev na obisku?»

»Čisto enostavno, ker vsak od teh treh misli, da je oče, po katerem sem imenovala sina.«

O

»Ali ne, gospa Cilka, da ste bili zelo srečni, ko ste spoznali, da pričakujete prvega otroka?»

»No, pri prvem otroku ne, pač pa pri tretjem, takrat sem bila namreč šele poročena.«

## Upokojeni junak

S. MAUGHAM

Sprva sem postal pozoren nanj pravzaprav zaradi brazgotine, o kateri sem sodil, da jo je dobil od sablje. Na njegovem okroglem, zamaščenem in dobrodušnem obrazu je učinkovala nenavadno, vendar je dajala možu nekak junaški videz. Bil je mogočne in nenavadno visoke postave. Vsak dan je ob uri cocktaila prihajal v hotel Palace glavnega mesta Gvatemale, se lagodno sprehajal po baru in ponujal loterijske srečke. Če si je samo s tem služil denar za življenje, je moral živeti pač zelo skromno, kajti nikoli nisem videl, da bi kaj prodal. Samo včasih mu je kdo ponudil kako pljačo, ki je ni nikoli odklonil.

Nekega večera sem stal s prijateljem v baru, ko je vstopil mož z brazgotino. Od kimal sem, ko mi je menda že dvajseti po mojem prihodu ponudil v nakup svoje srečke. Moj prijatelj mu je ljubezljivo prikimal.

»Que tal, general? Kako kaj?»

»Ni slabo. Posel sicer ni kdove kako sijajen, toda moglo bi biti slabše.«

»Bi kaj popili?»

»Da, žganje.«

Popil ga je na dušek.

»Gracias! Hasta luego.«

Nato se je obrnil in pričel ponujati svoje srečke gostom, ki so stali v bližini.

»Kdo je to?« sem vprašal. »Grozno brazgotino ima na obrazu!«

»Da, da, brazgotina ga res ne krasi posebno. Mož je pregnanec iz Nikaragve, seveda tudi pretepač in bandit, toda nikakor ni slab človek. Od časa do časa mu dam nekaj plovov. Bil je general v revolucijski armadi. Če mu ne bi bilo zmanjkalo streliva, bi bil strmoglavil vlado in namesto da v Gvatemali prodaja loterijske srečke, bi bil vojni minister. Toda njega in njegov štab so ujeli in postavili pred vojno sodišče. Take stvari obravnavajo v tleh deželah v precej skrajšanem postopku — še pred zoro bi jih bili morali ustreliti. Pet mož so postavili ob zid na dvorišču jetnišnice, njim nasproti stotino vojakov s puškami, pripravljenimi na strel. Nastal je kratek odmor in naš uporniški general je vprašal službujočega častnika, kaj — za vruga — še čakajo.

Častnik je odgovoril, da želi poveljujoči general vladnih čet prisostvovati usmrtitvi.

»No potemtakem je še čas, da pokadim cigareto,« je rekel jetnik.

Toda komaj si jo je prižgal, je prispel general — bil je to San Ignazio; ne vem, ali ste ga poznali. Vprašal je obsojence,

ali si pred smrtjo še kaj žele. Štirje od njih so odkimali, a naš upornik je dejal:

»Da, želel bi se posloviti od svoje žene. Bueno,« je odvrnil general. »Ne nasprotujem. Kje je?»

»Čaka pred vrati.«

Dva vojaka sta odpeljala uporniškega generala na označeni kraj.

Medtem je častnik na povelje generala San Ignazia dal pelotonu znak: neenakomerno je odjeknilo nekaj strelcev in štirje možje so se zgrudili v krvi.

Naš znanec je pokadil cigareto do kraja in odvrnil ogorek. Pri vhodu je postalo živahno. Neka ženska je prišla z naglimi koraki in, držeč se za srce, nenadoma obstala. Presunljivo je zavpila in se z razprtimi rokami zagnala naprej.

Nosila je črno obleko in tančico na laseh. Njen lepi obraz s pravilnimi potezami in velikimi otožnimi očmi je bil smrtno blede — slika brezmejnega obupa! Bila je skoraj še deklica, in ko je prišla na dvorišče, sta njena ljubkost in trpeči obraz izvalila sicer ravnodušnim vojakom vzklrike preseenečenja.

Naš upornik ji je stopil nekaj korakov nasproti. Vrgla se mu je v naročje, on pa jo je s hripavim vzklikom: »Alma de mi corazon — duša mojega srca!« krepko privlek sebi in jo strastno poljubil na ustnice. V hipu je potegnil nož izza pasu — nimam pojma, kako mu je uspelo, da ga je obdržal — in ji ga zabodel v vrat. Kri je brizgnila iz prerezane žile in pobarvala njegovo razcefrano srajco. Nato je umirajočo še enkrat prižet k sebi in jo poljubil.

»Zakaj ste to storili?« je vprašal San Ignazio.

»Ljubil sem jo.«

Trdi možje so se, pretreseni od nenavadne žalosti, zgrnili okoli mrtve žene in nedolžno opazovali morilca. Vladni general je nekaj časa molče strmел vanj.

»To je bila plemenita gesta,« je naposled rekel. »Tega moža nikakor ne morem usmrtiti. Vzemite moj voz in ga odpeljite na mejo. Senor, izražam vam spoštovanje, ki ga ljunač dolguje junaku.«

Moj prijatelj v hotelskem baru je končal in oba dva nekaj časa molčala.

»Toda kje je dobil to brazgotino?« sem slednjič vendarle vprašal.

»E, to pa je dobil, ko se mu je v rokah razletela steklenica, ki jo je hotel odpreti — bila je steklenica močnega piva.«

A. Averčenko

## Različni poljubi...

Katja je komaj osemnajstletna prikupna, brhka hišna pomočnica z velikimi, sanjavimi očmi, dolgimi, črnimi trepalnicami, plavalaso ostrizeno glavico in rdečelična kot breskev... Ni človeka v hiši, ki je ne bi imel rad.

Navezsegodaj, ko se mladi Saško zbudi, stegne hrepeneče ročice po Katji in zakliče: »Katja, pridi, daj mi poljubček!« In Katja gre k postelji, se nagne, poljubi otroka brezbrizno, brez vsakega čustva; ta jutranji poljub smatra za nekako službeno dolžnost.

Ko je poljubila otroka in mu prinesla mleka, gre v jedilnico in tam naleti na Volodjo, gimnazijca.

»Katjenka!« zakliče fant zaneseno in zaljubljeno gleda lepo deklico. »Ti si najlepša ženska na svetu! Druga Greta Garbo!«

Popade dekle jo objame in strastno poljublja... Katja pa ga rahlo odrine in reče povsem ravnodušno:

»Pazite se, mladi gospod! Pojdite v šolo... Poljubljanje je greh!«

In ker začne takrat Volodja očetove korake, brž zbeži iz sobe.

Katja stoji pred mizo in posravlja skodelico. Gospodar jo zagleda, jo objame in reče: »Katja, moram te poljubiti!« Katja se slabotno brani, gleda brezbrizno v steno, misli na kdo ve kaj... s prav istim uspehom bi poljubljal kos lesa...

»Butaral!« misli stari, jo spusti in zapove: »Pojdi, prinesi mi cigarete!«

Katja beži čez stopnice. Spodaj pri hišnih vratih jo zagradi vratar in jo boče poljubiti. Katja pa ga suné v prsi, da se kar opoteče: »Trapa neumna, mir mi daj!«

Trafikant, starejši mož, ji dolgo ne postreže, jo boče s svojimi drhtečimi rokami objeti, ona pa se s težavo iztrga in odločno zahteva cigarete.

Toda kasno zvečer, ko sedi prodajalec Vasja iz delikatesne trgovine v njeni kamnici, tedaj je Katja kot izpremenjena. Vasja je edini, ki mu sploh ni mar, da bi ji ukradel poljubček. Ravnodušno sedi in čita časopis, si snaži nohte ali golta s surovim maslom namazane kose kruha.

Katja pa ga ljubeče pogleduje, drhteča se nagne čez njegovo kodrasto glavo in poljubi njegove lase, potem pa stiska svoje lice ob njegovo in ga strastno poljublja. To je edini poljub, ki ji prihaja od srca...



# Benetke – mesto lagun

se na leto pogreznejo za centimeter

Položaj je resen, kajti mesto lagun se zdaj pogrezne povprečno za centimeter na leto, ugotavljajo zagovorniki zakona, s katerim naj bi bilo urejeno vse potrebno z najširšo strokovno razpravo o možnostih za rešitev Benetk.

Strokovnjaki so ugotovili, da se je površina, ki jo v osrednjem, zgodovinsko najpomembnejšem delu Benetk poplavi valovi plime, v minulih petdesetih letih povečala trikratno in znaša zdaj skoraj že 9000 kvadratnih metrov. Od leta 1863 so se Benetke pogrezle za 33 cm, zadnje čase pa se morska gladina čedalje hitreje zvišuje. Med zgodovinsko pomembne stavbe, ki jih je voda že tako poškodovala, da ni več mogoče misliti na trajnejšo rešitev, prištevajo med drugim palačo Pisani, državni arhiv in vojašnico Santa Chiara.

Da bi Benetke rešili pred vodo, se strokovnjaki že dolga leta bavijo z najrazličnejšimi načrti, ki pa so bili doslej več ali manj obsojeni na neuspeh predvsem zaradi tega, ker je za njih uresničitev vedno primanjkovalo sredstev. Vendar so Benetke velikega zgodovinskega pomena, zato so se z vprašanjem rešitve mesta lagun začeli ukvarjati tudi po politični liniji in je skupina poslancev iz severnih pokrajin Italije predložila rimskemu parlamentu osnutek posebnega zakona, s katerim bi prizadevanja za rešitev Benetk dobila značaj državne akcije.

Zagovorniki tega zakona se zavedajo nevarnosti, ki jo predstavlja nadaljnje zavlčevanje, zato s skrbjo ugotavljajo: Če bomo odlašali še nekaj let, bo dokončno pokvarjeno naravno ravnotežje in morje do odplavilo še zadnje upe na rešitev Benetk.

## SPORTNI VESTNIK

V športnem dogajanju se je sicer že marsikje začela zimska sezona, vendar je na nogometnih igriščih še vedno zelo živahno. Tudi zadnji teden je bil v znamenju nogometa. V okviru kvalifikacij za svetovno prvenstvo so bile odigrane tri tekme: Italija je premagala Finsko z visokim rezultatom 6:1, Norveška je slavila zmago 2:0 nad Luksemburško, Nemčija in Švedska pa sta se razšli z neodločenim rezultatom 1:1.

Nadaljnja tekma je bila odigrana tudi v okviru turnirja veselejskih mest. Madžarsko moštvo Ferencvaros iz Budimpešte je premagalo dunajski Sportklub z 2:1, ker pa se je prva tekma obeh moštev končala z 1:0 za Dunajčane, je potrebna še tretja odločilna igra.

V avstrijski državni ligi je prišlo do sprememb v vodstvu: dunajska Vienna v tekmi proti dunajskemu Wackerju ni vzdržala in je morala kloniti z rezultatom 1:2. Zaradi tega je na lestvici padla s prvega na četrto mesto, vodstvo pa je prevzel dunajski Sportklub, ki je proti moštvu WAC zmagal z 2:1. Dunajski Wacker pa je po zadnji tekmi porinil na konec lestvice štajersko ekipo GAK.

Celovška Austria v drugi zvezni ligi prej ko slej vodi, čeprav ji je v tekmi proti mo-

štvu iz Welsa uspel le neodločen rezultat 1:1. Kakor so bili Celovčani s tem rezultatom nezadovoljni, tako jih je navdušil KAC, ki je moštvo iz Radentheina premagal, z 2:1 in s tem znova pridobil simpatije celovških ljubiteljev nogometa.

KAC pa ne skrbi za simpatije le v nogometu, marveč se z najboljši strani kaže tudi v hokeju na ledu. Odkar je Mestno halo spet pokrila ledena ploskev, je celovško moštvo odigralo že celo vrsto tekem in je imelo v gosteh tudi nekatere resne nasprotnike. Priznati je treba, da so se Celovčani pri teh srečanjih izredno dobro držali in če bodo vzdržali do konca sezone, bo bilanca izpadla visoko v njihovo korist. Prvo letošnje »vročo« tekmo pa je imel KAC v turek, ko je v okviru tekmovalca za Alpski pokal imel v gosteh italijanskega prvaka HC Cortina. Srečanje se je končalo 4:1 za Celovčane, ki so s tem v turnirju za Alpski pokal zabeležili že tretjo zmago, ko so prej premagali že svojega najhujšega rivala IEV iz Innsbrucka ter nemško moštvo Bad Tölz.

V nedeljo bodo v Grazu izročili svojemu namenu novo umetno drsališče in se bosta ob tej priložnosti srečali tudi državni hokejski reprezentanci Avstrije in Jugoslavije.

Sreda, 18. 11.: 8.15 Knjige za božično darilo — 15.45 Diemar Wiegele, mlad koroški pripovednik in lirik — 18.00 Aktualna reportaža — 18.30 Znanstvena govorila — 20.15 Koncert Dunajskih filharmonikov.

Celrek, 19. 11.: 8.00 Zveneli jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Tu stojimo na hričku — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Gospodarski komentar — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Predarlska — alemanska Avstrija — 21.30 Mi pojemo in govorimo o deželi Dravo.

Petek, 20. 11.: 8.15 Brlini otroci radi berejo — 15.15 Kamorna glasba — 15.45 Celrt ure domače folklorne — 18.00 Pri domačih godbah na pihala v gosteh — 18.35 Kaj pravi industrija? — 20.15 Seine-Donava — 20.45 Orkestralni koncert.

### II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 00.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste (razen nedelje) — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave za Avstrijo — 15.00 Šolska oddaja — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporterji med poljo — 18.00 Vsakodnevna glasbena oddaja s ploči — 19.20 Kaj slišimo zvečer — 21.55 Športni komentar.

Sobota, 14. 11.: 8.20 Z dobrim poudarkom — 9.45 Zabavni zvoki — 13.55 Pet minut agrarne politike — 14.40 Tehnični razgledi — 17.10 Bisvo in svojstvenost ljubezni — 17.25 Avstrijska hit-parada — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.30 Velika šansa — 21.00 Mali koncert — 21.25 Svetovni radijski teden — 22.35 Resna glasba.

Nedelja, 15. 11.: 8.15 Kaj je novega? — 10.00 Tedensko ogledalo domačega tiska — 10.15 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.10 Za avtomobiliste — 15.00 Ljudstvo in domovina — 16.00 Glasba ne pozna meja — 17.05 Inozemski tisk ob koncu tedna — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 20.00 Nedeljski koncert iz Münchena — 22.45 Ciganska glasba iz Madžarske.

Ponedeljek, 16. 11.: 9.05 Gradbeni kamni gospodarskega napredka — 13.30 Za prijatelja oper — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.30 Zaljubljene gosli — 16.00 Otroška ura — 17.15 Brlini smo za vas — 17.40 Oddaja za ženo — 19.30 Kavalir z rožo, opera.

Torek, 17. 11.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Iz stvaritev velikih mojstrov — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Galerija fanstov — 15.30 Veseli in vedri — 16.00 Polovanje v Afriko — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Poleti z nami — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 18. 11.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Iz stvaritev velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 14.30 Ob 30-letnici smrti Joachima Ringelntatza — 15.30 Zabavni zvoki iz Avstrije — 16.00 Gani svobode — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo, teenagerji — 20.15 Vseh devet.

Celrek, 19. 11.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Mednarodna poročevalska služba — 13.30 Dela Carla Marie van Weber — 14.15 Pomembni orkestri — 14.35 Ura, vedra pripovedka — 16.00 Sanacija starih mest, evropski problem — 17.40 Zenska oddaja — 19.30 To ne slišimo vsak dan — 19.45 Ambasadorji novega sveta — 20.00 Vindobona, ti lepo mesto.

Petek, 20. 11.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 10.15 Avstrijska narodna banka — 13.30 Za prijatelja oper — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Mrtni mož, slušna igra — 21.00 Mi in gore — 21.25 Ekmenski koncil.

### SLOVENSKE ODJAJE

Sobota, 14. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.25 Na dom obujati mi spomin.

Nedelja, 15. 11.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 16. 11.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Žena in dom — 18.00 Športni obzorji.

Torek, 17. 11.: 14.15 Poročila, objave — Poje mešani zbor iz Škofič — Koroški kulturni pregled.

Sreda, 18. 11.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Celrek, 19. 11.: 14.15 Poročila, objave — Gledališka publika.

Petek, 20. 11.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh — Na obisku pri Vivodnem očetu v Lobniku.

### RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz Poročila: 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.00 Dobro jutro — 11.00 Za avtomobiliste — 12.05 Kmetijska oddaja — 13.15

## RADIO PROGRAM

Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Popolninski radijski dnevnik — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Večerni radijski dnevnik.

Sobota, 14. 11.: 8.25 Melodije za razvedrilo — 9.25 Mladi glasbeniki glasbene šole Tržič — 12.30 Slovenski romantični samospeli in še kaj — 14.05 Iz oper jugoslovanskih skladateljev — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Ženski kvartet kluba koroških študentov — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Mladi za mlade — 21.00 Zaplešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 15. 11.: 8.00 Tisti iz sosednega plačnika, mladinska radijska igra — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 10.00 Še pomnite, tovariši — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 13.50 Slovenske narodne pojete Danica Filipič in Franc Koren — 14.00 Nedeljski operni koncert — 15.05 Danes popoldne — 18.30 Spored komorne in solistične glasbe — 20.00 V nedeljo zvečer — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe.

Ponedeljek, 16. 11.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Iz narodne zakladnice — 10.35 Iz pisma, podlistek — 12.15 Pred domačo hišo — 14.05 Arje iz oper Giuseppe Verdia — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 17.05 Glasbena križanka št. 3 — 18.45 Narava in človek — 20.00 Zabavne melodije v izvedbi slovenskih solistov — 20.40 Simfonični koncert.

Torek, 17. 11.: 8.25 Nekaj zvokov lahke glasbe — 9.25 Trije operni dueti — 12.15 Poslušamo ruski državni ansambel — 15.30 V turek nasvidenje — 17.05 Koncert po želja poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Violinist Dejan Bravničar — 20.20 Strastni mislec, radijska igra — 20.55 Dunajski simfoniki igrajo Brucknerja.

Sreda, 18. 11.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in pripovedk — 10.45 Človek in zdravje — 12.15 Čez hrib in dol — 14.35 Kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu — 15.30 Tako poje naša dežela — 17.05 Shakespear in glasba — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Koncert zboru JLA — 20.20 Melodije jugoslovanskih skladateljev.

Celrek, 19. 11.: 8.05 Jutranja glasbena srečanja — 9.25 Starec in živalca, glasbena pravljica — 12.15 Na kmečki peči — 14.05 Naši solisti v prikljubljenih operah — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Celtrikov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer umetniške besede.

Petek, 20. 11.: 8.05 S Koroškega do dubrovniških obal — 8.55 Pionirski tednik — 10.35 Novo na knjižni polici — 12.15 Nekaj domačih za prijetno opoldne — 14.35 Komorni ansambli — 15.30 Pesmi od južnega morja — 17.05 Potkov simfonični koncert — 18.45 Kulturna kronika — 20.30 Tedenski zunanepolitični pregled — 20.40 Kako aranžiramo — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Za ljubitelje jazza.

## TELEVIZIJA

### AVSTRIJA

Sobota, 14. 11.: 17.00 Za otroke nad 11 let: Prijatelj cirkusa — 18.05 Mali vlak — 18.33 Kaj je novega? — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Bilanca sezone.

Nedelja, 15. 11.: 17.00 Za otroke nad 5 let — 17.40 Svet mladine — 18.10 Kaj lahko poslanem? — 19.00 Sedem dni svetovnih dogajanj — 19.30 Hospic pri St. Bernhardu — 20.00 Poročila — 20.15 Tokio — 21.25 Tudi to je Avstrija.

Ponedeljek, 16. 11.: 18.33 Tečaj francoščine — 19.00 Aktualni šport — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Okno Mr. Brinkleyja — 21.10 Lahko se smejite.

Torek, 17. 11.: 18.33 Tečaj angleščine — 19.00 Razmišljanje prinaša obresti — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Pojdite k Paulu Patterju — 21.10 Prometni razgledi.

Sreda, 18. 11.: 11.00 Okno — 12.00 Lahko se smejite — 17.00 Za otroke nad 5 let — 17.25 Za otroke nad 11 let — 18.10 Za družino — 18.33 Tečaj francoščine — 19.00 Kaipol — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Vaš nastop, prosimo — 20.55 Filmski večer.

Celrek, 19. 11.: 11.00 Vas od danes — 12.00 Oddaja iz Amerike — 18.33 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Prisila uvedba — 22.30 Prezidenta so ustvarili.

Petek, 20. 11.: 11.00 Vaš nastop prosimo — 11.45 Duševni zdravnik, komedija — 18.33 Z nasvetom in dejanjem — 19.00 Trg ob koncu tedna — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Slebri družbe — 22.20 Črna na belem.

### JUGOSLAVIJA

Sobota, 14. 11.: 17.40 Zlata ribica — 18.45 Ime in priimek — 19.30 Vsako soboto — 20.00 TV dnevnik — 20.40 S kamera po svetu — 22.00 Dick Powell vam predstavlja.

Nedelja, 15. 11.: 9.30 Gozdni čuvaji — 18.00 Mladinski TV klub — 19.00 87. policijska postaja — 20.00 TV dnevnik — 21.30 Artistično kolesarstvo.

Ponedeljek, 16. 11.: 11.40 TV v žoli — 16.40 Ruščina — 17.10 Angleščina — 18.25 TV obzorik — 18.45 Domača nega bolnika — 19.45 Tedenski športni pregled — 20.30 Claude Debussy: Sonata za violoncelo in klavir — 21.40 Naš teleobjektiv.

Sreda, 18. 11.: 17.10 Učimo se angleščine — 17.40 Tik-tak, pravljica za najmlajše — 17.55 Pionirski TV studio — 18.25 TV obzorik — 18.45 Reportaža studio Skopje — 19.00 Reportaža studia Ljubljana — 19.15 Tema z variacijami — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Lirika — 21.40 TV akcija — 21.50 Kulturna panorama.

Celrek, 19. 11.: 10.00 TV v žoli — 16.40 Ruščina — 17.10 Angleščina — 17.40 Na erko, na erko — 18.25 TV obzorik — 18.44 Žene Kosmeta — 19.15 Glasbena parola — 19.45 Cirkak — 20.10 TV dnevnik — 20.30 Deset minut folklorne — 21.40 Razumete sodobno glasbo.

Petek, 20. 11.: 17.10 Učimo se angleščine — 17.40 TV v žoli — 18.10 TV slikanica — 18.25 TV obzorik — 19.15 Glasbeni pejsaži Kosmeta — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Tretji festival zabavnih popevk.

### RADIO TRST

Sobota, 14. 11.: 12.15 Okno v svet — 15.00 Oddaja za avtomobiliste — 15.30 Hiša v parku — 18.00 Kraška flora — 18.30 Glasbena oddaja za mladino — 19.15 Družinski obzorik — 20.30 Teden v Italiji — 20.45 Zbor »Kras«.

Nedelja, 15. 11.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Kda, kdaj, zakaj — 15.45 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine — 18.00 Po družinskih in kroških — 20.30 Iz slovenske folklorne.

Ponedeljek, 16. 11.: 11.45 Ameriški odmevi — 18.00

Znanstveni leksikon — 18.30 Naši mladi solisti — 20.30 Poslednji divjak, opera.

Torek, 17. 11.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Italijanščina po radiu — 19.15 Pisani balončki — 21.30 Slovenske novele 19. stoletja — 21.55 Koncertisti naše dežele.

Sreda, 18. 11.: 12.15 Brlini smo za vas — 18.30 Iz programskih glasbe — 19.15 Higiena in zdravje — 20.30 Simfonični koncert.

Celrek, 19. 11.: 12.15 Po družinskih in kroških — 18.00 Italijanščina v radiu — 19.15 Širimo obzorja — 20.30 Faust, dramatična pesnilev.

Petek, 20. 11.: 12.15 Pomenki s poslušalkami — 18.00 Bilo je nekoč — 19.15 Poglavja iz zgodovine slovenske književnosti — 20.30 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Izredno močan padec cen za pralne stroje in sesalce pri podjetju za elektrotehniko

**ing. A. Schlapper**  
v Št. Jakobu v Rožu

**HOOVER** proizvodi so izvrstni v kakovosti in senzacionalni v ceni.

Neobvezna predvajanja ob vsakem času

### RADIO CELOVEC

#### I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00 22.00

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 8.15 Jutranji koncert — 9.00 Pozdrav nate (razen sobote in nedelje) — 10.00 Za gospodinjino — 11.00 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvanovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalne športne novice — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 14. 11.: 8.05 Domači vrt — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Križana dekla — 15.45 Govorimo o znanstvenih knjigah — 16.00 Poznaš Koroška? — 17.00 Sanje želja — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Koncert iz Salzburga — 22.20 Koncert po želja.

Nedelja, 15. 11.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Moderna zabavna glasba — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domovine: november — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Kri-

žem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Nič kot veselje z glasbo — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Mera za mero, veseliga — 21.30 Usoda neumrljivosti.

Ponedeljek, 16. 11.: 8.00 Domača književnost — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotic — 18.15 Gospodarstvo in tisk — 18.35 Mladina in film — 20.15 Brlini in razumeti — 20.30 Staroavstrijska slikanica — 21.15 Za mesto in podeželje.

Torek, 17. 11.: 8.00 Zveneli jutranji pozdrav — 15.15 Knjige za božično darilo — 15.30 Katr'ca, si notri — 15.45 Megla nad deželo — 18.00 Koroška avla — in molar — 18.15 S prve roke — 18.35 Naša aktualna literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Sfržnica, slušna igra — 21.30 Sloineden godalnik igra za vas.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lavro Poločnik; uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiskal: Založništvo in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopolni naj se pošilja na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.